

**ΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ
(ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ, ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ,
ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΦΟΡΩΝ ΚΑΠ.)**

Σπουδάστριες:

**ΕΞΑΡΧΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ
ΚΑΪΑΦΑ ΣΟΦΙΑ**

Καθηγητής:

ΠΟΥΛΑΣΤΙΔΗΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2006

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	6935
----------------------	------

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	4
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	4
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	4
1.2 ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	5
1.3 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	7
1.4 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.....	7
1.5 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΒΑΣΗ	8
1.6 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	9
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.....	9
2.1 ΙΣΧΥΟΥΣΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 2238/1994.....	9
2.1.1 Ο υπολογισμός του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων (Άρθρα 1,2,3,4,5,6,8,9).....	10
2.1.2 Η βάση προσδιορισμού του φόρου εισοδήματος (Άρθρα 15,16,17,18,19).....	15
2.1.3 Εισόδημα από ακίνητα (Άρθρα 20,21,22,23).....	16
2.1.4 Εισόδημα από κινητές αξίες (Άρθρα 24,25,26,27).....	18
2.1.5 Εισοδήματα από εμπορικές επιχειρήσεις (Άρθρα 28,29,30,31).....	18
2.1.6 Εισοδήματα από γεωργικές επιχειρήσεις (Άρθρα 40 - 44)	19
2.1.7 Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (Άρθρα 45,46,47).....	20
2.1.8 Εισοδήματα από ελεύθερα επαγγέλματα και κάθε εισόδημα που δεν περιλαμβάνεται στις άλλες πηγές εισοδήματος (Άρθρα 48,49,50,51)	20
2.1.9 Οι παρακρατήσεις φόρων από τις πηγές εισοδήματος φυσικών προσώπων-αποδόσεις (Άρθρα 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60).....	22
2.1.10 Οι φορολογικές δηλώσεις εισοδήματος φυσικών προσώπων (Άρθρα 61,62,63).....	23
2.2 ΙΣΧΥΟΥΣΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 3091/2002.....	26
ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ(ΦΕΚ 330 τ.Α./24.12.2002)	26
2.3 ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2006	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	37
ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΤΥΠΩΝ	37
3.1 ΕΝΤΥΠΟ Ε1	37
3.2 ΕΝΤΥΠΟ Ε2	47
3.3 ΕΝΤΥΠΟ Ε3	47
3.4 ΕΝΤΥΠΟ Ε9	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	50
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	50
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	50
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ –ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ.....	55
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	59

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στο παρόν έργο επιχειρείται μια συστηματική ερμηνεία των διατάξεων της φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων, σύμφωνα πάντα με τα άρθρα του ν. 2238/1994.

Σκοπός του παρόντος είναι να συμβάλλει και να δώσει στους εφαρμοστές μια ολοκληρωμένη εικόνα αυτών που ισχύουν, κατά την τελευταία δεκαετία, στη διαρκώς μεταβαλλόμενη φορολογία εισοδήματος των φυσικών προσώπων.

Παραδίδοντας το έργο αυτό πιστεύουμε ότι θα αποτελέσει ένα αρκετά χρήσιμο βοήθημα για τους επόμενους συσπουδαστές μας, αφού κύριο μέλημά μας ήταν η δημιουργία ενός εύχρηστου πληροφοριακού συστήματος, όπου η θεωρία “παντρεύεται” με την άσκηση. Έτσι μέσα από την θεωρητική αναφορά των φορολογικών νομοθεσιών που ισχύουν έως και σήμερα, ο κάθε αναγνώστης περνά σε μια σειρά έξυπνα κωδικοποιημένων αναζητήσεων φορολογικών θεμάτων και με τη συμβολή κάποιων παραδειγμάτων του δίνεται η δυνατότητα να εφαρμόσει τα δικά του δεδομένα και να αποκτήσει κατά αυτό τον τρόπο μία γενική εικόνα του τι συμβαίνει στο κόσμο της Ελληνικής Φορολογικής Νομοθεσίας.

Από τη θέση αυτή αισθανόμαστε την ανάγκη να ευχαριστήσουμε θερμά τον καθηγητή κο Πουλαστίδη Φίλιππο για την πραγματικά πολύτιμη βοήθειά του καθ’ όλη τη διάρκεια αναζήτησης και τελικής καταγραφής της συγκεκριμένης εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Σύμφωνα με την ιστορία, η εξέλιξη της νομοθεσίας για τη φορολογία εισοδήματος πραγματοποιήθηκε στη χώρα μας το 1877, όπου και θεσπίστηκε ο πρώτος νόμος που καθιέρωνε φορολογία σε εισοδήματα προερχόμενα από ανώνυμες εταιρείες.

Ακολούθησαν δυο νομοθετικές ρυθμίσεις, το 1909 και το 1911, που επέβαλαν φόρο σε μεγάλα κυρίως εισοδήματα και τεκμαρτό φόρο με κριτήριο το μίσθωμα της κατοικίας.

Η πρώτη όμως συστηματική νομοθετική αντιμετώπιση της φορολογίας εισοδήματος, που ουσιαστικά εισήγαγε το πρώτο φορολογικό σύστημα στη χώρα μας, έγινε το 1919 με το νόμο 1640 "Περί Κώδικα Φορολογίας Των Καθαρών Προσόδων".

Αντικείμενο του φόρου με το νόμο αυτό ήταν η πρόσοδος, δηλαδή το εισόδημα των φυσικών και των νομικών προσώπων. Η φορολογία εισοδήματος των φυσικών προσώπων γινόταν σε δυο επίπεδα : σε αναλυτικό επίπεδο, δηλαδή στις επί μέρους πηγές εισοδήματος και σε συνθετικό επίπεδο, δηλαδή στο συνολικό ετήσιο εισόδημα αν αυτό υπερέβαινε το οριζόμενο ποσό.

Σημαντικό είναι το γεγονός ότι με το Ν.Δ. 3323 του 1955 "Περί Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων" (ΦΕΦΠ) και με το Ν.Δ. "Περί Φορολογίας Εισοδήματος Νομικών Προσώπων" (ΦΕΝΠ), καθιερώθηκε νέο σύστημα φορολογίας εισοδήματος στη χώρα μας, που όπως τροποποιείται κάθε φορά ισχύει έως και σήμερα.

Η φορολογία με τις αρχές και τους κανόνες που τη διέπουν αποτελεί το σύστημα δράσης μέσα στα πλαίσια λειτουργίας του ρόλου του Κράτους για την επίτευξη στόχων οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Η φορολογική πολιτική είναι ο τρόπος που ασκείται η φορολογία, ο χαρακτήρας της οποίας καθορίζεται ανάλογα με τα συμφέροντα και τους στόχους που εξυπηρετεί.

1.2 ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Η φορολογία, ο φόρος, αποτελεί τη βάση στην οποία στηρίζεται παγκόσμια η σύγχρονη κοινωνία. Κατά συνέπεια όσοι αρνούνται να πληρώσουν τους φόρους που τους αναλογούν αδικωπραγούν όχι μόνο κατά του Δημοσίου, αλλά και κατά του κοινωνικού συνόλου.

Έχουμε ποτέ αναλογιστεί πως θα ήταν η ζωή μας αν δεν υπήρχαν οι φόροι; Πως θα λειτουργούσε η κοινωνία, αν το κράτος δεν είχε τα απαιτούμενα οικονομικά μέσα για την οργάνωση της έννομης τάξης, προς το σκοπό της προστασίας της ζωής και της περιουσίας των πολιτών, της εξασφάλισης της εδαφικής ακεραιότητας των κρατών, της υγείας, της εκπαίδευσης, της κατασκευής δρόμων, αεροδρομίων, λιμένων κλπ.

Μπορούμε να φανταστούμε πως θα ήταν η ζωή των ανθρώπων αν η φορολογία δεν παρείχε στο Κράτος τα οικονομικά μέσα για την εξασφάλιση αυτών των αγαθών;

Στις δημοκρατικές χώρες η φορολογία ανακατανέμει για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης τα εισοδήματα προς το σκοπό της ενίσχυσης των οικονομικά ασθενέστερων τάξεων.

Κατά συνέπεια η φορολογία δεν είναι κάτι κακό, όπως πιστεύουν οι περισσότεροι. Αντιθέτως είναι στοιχείο προόδου, διότι υποβοηθάει την οικονομική εξέλιξη της κοινωνίας.

Το να στερήσουμε στον εαυτό μας αγαθά, τα οποία θα μπορούσαμε να αποκτήσουμε με το ποσό του φόρου που καταβάλλουμε, είναι δυσάρεστο. Δεν πρέπει όμως να παραλείπουμε, ότι στη ζωή τίποτα δε δίνεται δωρεάν, όλα τα αγαθά έχουν κάποιο κόστος. Το κόστος αυτό πρέπει να το αποδεχθούμε και να το πληρώσουμε.

Το κόστος των υπηρεσιών που μας παρέχει το Κράτος αντιμετωπίζεται με τη φορολογία. Κατά συνέπεια, το κόστος αυτό πρέπει να επιβαρύνει, υπό μορφή φόρων, όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 4 του Συντάγματος, ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνάμεις.

Για το λόγο αυτό η μη πληρωμή των φόρων, αποτελεί σοβαρότατο αντικοινωνικό αδίκημα, το οποίο πρέπει να τιμωρείται αυστηρά, διότι υποδηλώνει τη

λογικά, νομικά και ηθικά απαράδεκτη νοοτροπία των φοροφυγάδων, που θέλουν να απολαμβάνουν τους καρπούς της φορολογίας, χωρίς να μετέχουν στα βάρη της.

Από τα παραπάνω προκύπτει, ότι η φορολογία δεν είναι κακή, γίνεται όμως κακή όταν δεν εφαρμόζεται σωστά και όταν οι υπηρεσίες που μας παρέχει το κράτος δεν είναι ανάλογες των θυσιών στις οποίες υποβαλλόμαστε. Αυτό όμως δεν μπορεί να δικαιολογήσει την μη εκπλήρωση των φορολογικών μας υποχρεώσεων, αλλά μας επιβάλλει το κοινωνικό καθήκον να αγωνιστούμε για τη βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας των υπηρεσιών του Κράτους, ούτως ώστε να υλοποιηθεί η βασική συνταγματική αρχή ότι "οι Έλληνες συνεισφέρουν αδιακρίτως στα δημόσια βάρη ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνάμεις".

Φόρος είναι η αναγκαστική μονομερής μεταβίβαση χρηματικών πόρων από τον πολίτη στο Κράτος χωρίς αντίστοιχη ειδική αντιπαροχή. Αυτή η σχέση είναι γνωστή ως ταμειυτική λειτουργία του φόρου.

Εκτός από την ταμειυτική υπάρχει και η κοινωνική λειτουργία του φόρου, όπου ο φόρος χρησιμοποιείται σαν μέσο άσκησης κοινωνικής πολιτικής του κράτους αλλά και η οικονομική λειτουργία του φόρου μέσα από την οποία επιδιώκεται η σταθεροποίηση της οικονομίας.

Ως αντικείμενο του φόρου καλείται το συνολικό καθαρό εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα ή το εξωτερικό και αποκτάται από κάθε φυσικό πρόσωπο εφόσον αυτό είναι υποκείμενο του φόρου. Υποκείμενο του φόρου καλείται :

- 1) Κάθε φυσικό πρόσωπο που αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα ανεξάρτητα από την ιθαγένεια και τον τόπο που κατοικεί ή διαμένει, καθώς επίσης και κάθε φυσικό πρόσωπο για τα εισοδήματα που προκύπτουν στο εξωτερικό εφόσον κατοικεί μόνιμα στην Ελλάδα υπόκειται σε φόρο.
- 2) Οι έμμισθοι δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στο εξωτερικό θεωρείται ότι κατοικούν στην Ελλάδα και υπόκεινται στο φόρο.
- 3) Η σχολάζουσα κληρονομιά υπόκειται επίσης στο φόρο (όταν δεν εμφανίζονται κληρονόμοι).

Ο φόρος επιβάλλεται κάθε οικονομικό έτος για το εισόδημα που αποκτάται μέσα στο αμέσως προηγούμενο έτος που καλείται διαχειριστικό έτος. Ο χρόνος έναρξης του διαχειριστικού έτους αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.

1.3 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Φορολογικό σύστημα μιας χώρας είναι το σύνολο των φόρων που ισχύουν σε δεδομένη στιγμή, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του διαχρονικού φορολογικού δικαίου.

Το φορολογικό σύστημα όπως όλοι οι δημόσιοι θεσμοί, δε διαμορφώνεται τυχαία, αλλά υπακούει σε συγκεκριμένους προκαθορισμούς οικονομικής, ιδεολογικής και κοινωνικής υφής. Έτσι οι χώρες που παράγουν πρώτες ύλες φορολογούν τις εξαγωγές, ενώ οι χώρες που παράγουν βιομηχανικά προϊόντα θεσπίζουν αποφορολόγηση των εξαγωγών.

Στις ανεπτυγμένες βιομηχανικές κοινωνίες το φορολογικό σύστημα βαρύνει περισσότερο τα εισοδήματα, ενώ στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες το φορολογικό σύστημα αποδίδει πρωταρχική σημασία στους εμμέσους φόρους που βαρύνουν τη δαπάνη.

Καθοριστικός παράγων στη διαμόρφωση του φορολογικού συστήματος μιας χώρας είναι η καταλληλότητα της φορολογικής διοίκησης και ικανότητα προσαρμογής της στις σύγχρονες συνθήκες.

1.4 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Το Ελληνικό φορολογικό σύστημα περιλαμβάνει πολλούς φόρους μερικοί από τους οποίους έχουν ως βάση το εισόδημα, άλλοι την περιουσία ενώ άλλοι τις δαπάνες. Οι πιο πολλοί φόροι επιβάλλονται υπέρ του Κράτους και λιγότεροι υπέρ των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης. Από άποψη εσόδων ο σημαντικότερος φόρος είναι ο Φ.Π.Α. και ακολουθεί ο φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων.

Μέχρι τώρα εξετάσαμε ορισμένα βασικά θέματα που αφορούν γενικά διάφορες έννοιες της Δημόσιας Οικονομίας και τους φόρους.

Πιο κάτω θα εξετάσουμε το επιμέρους της Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων.

1.5 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΒΑΣΗ

Είναι το εισόδημα, η περιουσία και η δαπάνη του φορολογούμενου. Είναι το μέγεθος του εισοδήματος, της περιουσίας ή της δαπάνης με βάση το οποίο υπολογίζεται το ποσό του φόρου που πρέπει να καταβάλει ο φορολογούμενος.

Στις σύγχρονες κοινωνίες σήμερα ως φορολογική βάση χρησιμοποιούνται διάφορα οικονομικά χαρακτηριστικά του φορολογούμενου όπως είναι κυρίως το εισόδημα, η περιουσία και η καταναλωτική δαπάνη. Τα τρία αυτά μεγέθη με πρώτο το εισόδημα πρέπει να χρησιμοποιούνται ως βάση για τον υπολογισμό της φορολογικής υποχρέωσης, δεδομένου ότι αποτελούν τον κύριο παράγοντα οικονομικής επιφάνειας και κατά συνέπεια αντοχής και δυνατότητας των φορολογουμένων να συμβάλλουν στα δημόσια βάρη.

1.6 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ

Είναι το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί σε κάθε μονάδα της φορολογικής βάσης, και συνήθως εκφράζεται ως ποσοστό. Παράδειγμα : Αν πάρουμε ως μονάδα της φορολογικής βάσης του εισοδήματος ή περιουσίας ή δαπάνης ευρώ 100 και το ποσό του φόρου για κάθε μονάδα είναι 20 ευρώ, τότε φορολογικός συντελεστής είναι 20 για κάθε 100 ευρώ, δηλαδή 20%. Κατά συνέπεια αν φυσικό πρόσωπο (φορολογούμενος) έχει συνολικό εισόδημα 1.500 ευρώ θα πληρώσει συνολικό φόρο 300 ευρώ ($1500 \cdot 20\% = 300$).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

2.1 ΙΣΧΥΟΥΣΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 2238/1994

Το θεσμικό πλαίσιο στο οποίο κινείται η φορολογία εισοδήματος εντάσσεται στους γενικότερους δημοσιονομικούς θεσμούς του κράτους.

Στις ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες η φορολογία εισοδήματος συγκαταλέγεται στα πλέον αποδοτικά μέσα άσκησης κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής.

Ο προοδευτικός φόρος εισοδήματος συμβάλλει στην ικανοποίηση κοινωνικών αναγκών, η μείωση ή αύξηση των φόρων αντιμετωπίζει σε ένα βαθμό τις κυκλικές διακυμάνσεις της οικονομίας, συμβάλλει στην αύξηση και ανακατανομή των αποταμιεύσεων και του εισοδήματος, στην αύξηση και αναδιάρθρωση των επενδύσεων, στον μετριασμό ανισοτήτων στην διανομή του εισοδήματος και του πλούτου.

Το νομικό πλαίσιο της φορολογίας εισοδήματος περνά μέσα από ένα πλήθος ρυθμίσεων που αντανακλούν τον αναγκαστικό χαρακτήρα της θεσμικής επιβολής.

Οι διατάξεις που ρυθμίζουν τη φορολογία εισοδήματος εντάχθηκαν για πρώτη φορά με κωδικοποιημένη μορφή στο Ν.Δ. 3323, στις 12-08-1955 για τα φυσικά πρόσωπα.

Από τότε πλήθος διατάξεων τροποποιούν και συμπληρώνουν την φορολογική νομοθεσία (πάνω από 85) που δείχνουν ουσιαστικά την αδυναμία της πολιτικής εξουσίας να δημιουργήσει σχετικά σταθερό νομικό φορολογικό πλαίσιο. Το 1994 ο νόμος 2238 (ΦΕΚ. 151/16-06-94 τεύχ. Α') κωδικοποιεί και πάλι τις παλαιότερες διατάξεις και νόμους, τις εμπλουτίζει και αποτελεί σήμερα την νομική βάση της φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων σύμφωνα με τις επιταγές των διατάξεων των παραγράφων 6 και 7 του άρθρου 76 του συντάγματος.

Παρ' όλα αυτά από το 1994 νέες διατάξεις εμπλουτίζουν και τροποποιούν τον αρχικό Ν. 2238/94 όπως ο Ν. 2214/94 σχετικά με το "Αντικειμενικό σύστημα

φορολογίας εισοδήματος και άλλες διατάξεις”, ο Ν. 2459/97 (κατάργηση φορολογικών απαλλαγών), ο Ν. 3091/2002 και άλλοι πρόσφατοι νόμοι.

Συμπερασματικά θα έλεγε κανείς ότι στην φορολογία εισοδήματος και γενικότερα στα φορολογικά θέματα η ταχύτητα των οικονομικών και κοινωνικών εξελίξεων επιδρά άμεσα στο φορολογικό μας σύστημα. Στη συνέχεια των κεφαλαίων θα αναπτυχθούν οι σχετικές διατάξεις του Ν. 2238/94 για τα φυσικά πρόσωπα όχι μόνο στη φορολογική του εισοδήματος αλλά και στην φοροτεχνική αποτύπωση.

2.1.1 Ο υπολογισμός του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων (Άρθρα 1,2,3,4,5,6,8,9)

Το υποκείμενο και το αντικείμενο του φόρου

Υποκείμενο του φόρου είναι :

1. Τα φυσικά πρόσωπα τα οποία αποκτούν εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους, τον τόπο κατοικίας τους ή διαμονής τους. Επίσης για τα εισοδήματα που προκύπτουν στην αλλοδαπή, ανεξάρτητα από ιθαγένεια, εφόσον έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα.
2. Οι έμμισθοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή θεωρείται ότι κατοικούν στην Ελλάδα.
3. Η σχολάζουσα κληρονομιά.
4. Στο φόρο επίσης σύμφωνα με το νόμο (παρά το γεγονός ότι δεν είναι φυσικά πρόσωπα) υπόκειται και η Ο.Ε., η Ε.Ε., οι κοινωνίες αστικού δικαίου που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρίες, οι συμμετοχικές ή αφανείς, καθώς και οι κοινοπραξίες της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του Κ.Β.Σ.
5. Αντικείμενο του φόρου είναι το Συνολικό Καθαρό Εισόδημα που αποκτούν τα πιο πάνω πρόσωπα, στην Ελλάδα ή την αλλοδαπή από κάθε πηγή εισοδήματος.

Ο υπολογισμός του εισοδήματος

Το εισόδημα στο οποίο επιβάλλεται ο φόρος είναι αυτό που προέρχεται από κάθε πηγή εισοδήματος, έτσι όπως θα αναλυθεί στις πηγές προέλευσής του στις επόμενες ενότητες ύστερα από την αφαίρεση των δαπανών για την απόκτησή του.

Ο φόρος εισοδήματος, τα πρόστιμα και οι πρόσθετοι φόροι δεν αναγνωρίζονται για έκπτωση από το εισόδημά του.

Για να βρούμε το Συνολικό Εισόδημα του φορολογούμενου φυσικού προσώπου αθροίζουμε τα επί μέρους εισοδήματα που αποκτά από όλες τις πηγές εισοδήματος και συμψηφίζουμε τα θετικά και αρνητικά στοιχεία των επί μέρους εισοδημάτων.

Αρνητικό στοιχείο εισοδήματος από πηγή εισοδήματος που βρίσκεται στην αλλοδαπή συμψηφίζεται με θετικό εισόδημα που αποκτά ο φορολογούμενος στην αλλοδαπή.

Η φορολογία των εισοδημάτων των συζύγων και των ανηλίκων τέκνων τους

Οι σύζυγοι υποχρεούνται να υποβάλλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματα που αποκτούν.

Τα εισοδήματα των συζύγων δεν προσθέτονται για τον υπολογισμό του φόρου. Δηλαδή υπολογίζεται ξεχωριστά ο φόρος του συζύγου και ξεχωριστά της συζύγου.

Τυχόν αρνητικό εισόδημα του ενός συζύγου π.χ. ζημιές από εμπορική επιχείρηση δεν συμψηφίζεται με το εισόδημα της συζύγου.

Εξαιρέση : Όταν το εισόδημα του ενός συζύγου προέρχεται από επιχείρηση που εξαρτάται οικονομικά από τον άλλο σύζυγο, προστίθεται στα εισοδήματα του άλλου συζύγου και φορολογείται στο όνομά του.

Το εισόδημα των ανηλίκων τέκνων προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα και φορολογείται στο όνομά του. Αν οι γονείς έχουν ίσο συνολικό εισόδημα τότε προστίθεται στο εισόδημα του πατέρα. Αν ο υπόχρεος γονέας δεν έχει την γονική μέριμνα τότε το εισόδημα του ανηλίκου προστίθεται στο εισόδημα του άλλου γονέα.

Τα ανωτέρω δεν εφαρμόζονται όταν ο ανήλικος, αποκτά εισόδημα :

1. Από την εργασία του.
2. Από περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν σε αυτόν από κληρονομιά, από χαριστικές παροχές (π.χ. δωρεά) περιουσιακών στοιχείων, εκτός από εκείνο

που προέρχεται από χαριστικές παροχές γονέα του και το οποίο φορολογείται στο όνομα του γονέα που το παραχώρησε.

3. Από περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στον ανήλικο από χαριστικές παροχές που έγιναν σε αυτόν από τον γονέα του και ο οποίος απεβίωσε κατά το χρόνο που προκύπτει το εισόδημα.
4. Από συντάξεις που απονεμήθηκαν στο ανήλικο τέκνο, λόγω θανάτου γονέα του.
5. Από περιουσιακά στοιχεία με βάση δικαστική απόφαση.

Για τα ανωτέρω εισοδήματα, το ανήλικο τέκνο έχει δική του φορολογική υποχρέωση με εξαίρεση τα εισοδήματα του ανήλικου που προέρχονται από περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν σε αυτό με χαριστική παροχή, τα οποία θα φορολογηθούν στο όνομα του γονέα που τα παραχώρησε.

Πρόσωπα που συνοικούν και θεωρείται ότι βαρύνουν τους φορολογούμενους (Προστατευόμενα μέλη)

Τα πρόσωπα που θεωρείται ότι βαρύνουν τον φορολογούμενο είναι :

1. ο σύζυγος ή η σύζυγος που δεν έχει φορολογούμενο εισόδημα,
2. τα ανήλικα άγαμα τέκνα,
3. τα ενήλικα άγαμα τέκνα που δεν έχουν υπερβεί το 25^ο έτος της ηλικίας τους και σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες σχολές ή σχολεία του εσωτερικού ή του εξωτερικού, καθώς και εκείνα που παρακολουθούν δημόσια ή ιδιωτικά ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης στο εσωτερικό,
4. τα άγαμα τέκνα εφόσον υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία,
5. τα άγαμα ή διαζευγμένα τέκνα ή αυτά που τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία (διανοητική ή φυσική), πάνω από 67%,
6. οι ανιόντες και των δύο συζύγων,
7. οι αδελφοί και οι αδελφές και των δύο συζύγων που είναι άγαμοι ή διαζευγμένοι ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία άνω του 67% και
8. οι ανήλικοι συγγενείς που είναι ορφανοί και από τους δύο γονείς, μέχρι τον τρίτο βαθμό συγγένειας.

Τα πιο πάνω πρόσωπα εκτός του ή της συζύγου, για να θεωρηθεί ότι βαρύνουν τον φορολογούμενο, θα πρέπει να συνοικούν με αυτόν και το ετήσιο φορολογούμενο

και απαλλασσόμενο εισόδημά τους να μην υπερβαίνει τα 1.200 ευρώ ή το ποσό των 2.500 ευρώ, αν παρουσιάζουν αναπηρία πάνω από 67%.

Στα ανωτέρω όρια του εισοδήματος δεν υπολογίζονται τα εισοδήματα από ιδιοκατοίκηση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης ακινήτου (συγγενείς μέχρι 2^{ου} βαθμού), τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων που προσθέτονται στα εισοδήματα του γονέα και τα έσοδα από διατροφή που καταβάλλονται στον ανήλικο μετά από δικαστική απόφαση ή με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

Αν ο ανήλικος αποκτά εισόδημα από εμπορικές ή γεωργικές ή αμοιβές από ελεύθεριο επάγγελμα, δεν θεωρείται προστατευόμενο μέλος, εκτός αν απέκτησε το σχετικό δικαίωμα από κληρονομιά.

Ποιες δαπάνες του φορολογούμενου εκπίπτουν από το συνολικό εισόδημά του

Από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου αφαιρούνται οι εξής δαπάνες :

1. Τα ασφάλιστρα ασφαλίσεων ζωής κ.λ.π.
2. Οι εισφορές σε ταμεία ασφάλισης
3. Οι δωρεές και οι χορηγίες
4. Έκπτωση δαπανών χωρίς δικαιολογητικά για αναπήρους

Το Φορολογητέο εισόδημα του φορολογούμενου

Για να υπολογίσουμε το φορολογητέο εισόδημα του φορολογούμενου, δηλαδή την φορολογητέα ύλη επί της οποίας (με βάση την κλίμακα φορολογίας που ισχύει) θα εξαχθεί ο αναλογούν φόρος του εισοδήματός του, ακολουθούμε τις εξής διαδικασίες :

1. Αθροίζουμε τα καθαρά εισοδήματα του φορολογούμενου από τις πηγές εισοδήματός του, αφού πρώτα λάβουμε υπόψη μας τυχόν συμψηφισμούς θετικών και αρνητικών στοιχείων εισοδήματος (ζημιές) ή εισοδήματα συζύγου και ανήλικων τέκνων που προσθέτονται ή τις προβλεπόμενες μειώσεις των εισοδημάτων από την πηγή «Ακίνητα» όπως π.χ. 10% μείωση για ακαθάριστο εισόδημα από εκμίσθωση οικίας κ.λ.π.
2. Από το καθαρό εισόδημα του αφαιρούμε τα ποσά που προβλέπει για το κάθε οικονομικό έτος η σχετική νομοθεσία, είτε αυτά είναι δαπάνες με αποδείξεις όπως π.χ. εισφορές σε ταμεία ασφάλισης, είτε αυτοτελή ποσά όπως π.χ. εκπτώσεις για αναπηρία 67%. Το υπόλοιπο εισοδήματος που απομένει αποτελεί το φορολογητέο του εισόδημα.

Δαπάνες που μειώνουν τον αναλογούντα φόρο της κλίμακας φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων

1. Ποσοστό 15% των δαπανών για ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη του φορολογούμενου και των προστατευομένων μελών. Το ποσό της μείωσης από το φόρο δεν μπορεί να υπερβεί τα 6.000 ευρώ.
2. Ποσοστό 15% των δαπανών μέχρι 1.000 ευρώ για :
  - μισθώματα κύριας κατοικίας του ιδίου.
  - μισθώματα κατοικίας παιδιών που σπουδάζουν και για κάθε ένα παιδί.
  - Φροντιστήρια μαθημάτων αναγνωρισμένης εκπαιδευτικής βαθμίδας ή ξένων γλωσσών του ιδίου και για κάθε παιδί του.

Το ποσό της κάθε δαπάνης υπολογίζεται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους και επιμερίζεται μεταξύ τους ανάλογα με το συνολικό δηλούμενο εισόδημά τους.

3. Ποσοστό 15% της δαπάνης για δεδουλευμένους τόκους δανείων για απόκτηση πρώτης κατοικίας. Το ποσοστό της μείωσης αντιστοιχεί για τόκους στεγαστικών δανείων μέχρι 200.000 ευρώ και για επιφάνεια κατοικίας μέχρι 120 τ.μ. Η μείωση αυτή ισχύει για δάνεια που συνάπτονται από 1/1/03.
4. Μείωση φόρου λόγω κατοικίας σε παραμεθόριες περιοχές. Ο φόρος του φορολογούμενου μισθωτού μειώνεται κατά 30 ευρώ για κάθε παιδί του προστατευόμενο μέλος που υπηρετεί ή κατοικεί σε παραμεθόρια περιοχή η οποία περιλαμβάνεται σε ζώνη βάθους 20 χιλιομέτρων από την μεθοριακή γραμμή.
5. Μεταφορά μειώσεων φόρου μεταξύ των συζύγων. Στην περίπτωση υποβολής κοινής φορολογικής δήλωσης εισοδήματος των συζύγων, προβλέπεται από το νόμο ότι, εφόσον δεν προκύπτει ποσό χρεωστικού φόρου για τον έναν σύζυγο ή αν το ποσό που προκύπτει είναι μικρότερο από το σύνολο των μειώσεων φόρου από τις ανωτέρω περιπτώσεις (εκτός των δαπανών για τόκους δανείων για απόκτηση πρώτης κατοικίας) ολόκληρο το ποσό των μειώσεων ή η διαφορά που προκύπτει να μειώνει τον φόρο του άλλου συζύγου.

Ο κύριος φόρος και ο συμψηφισμός φόρων των συζύγων.

Μετά την εξαγωγή του αναλογούντος φόρου του φορολογουμένου αφαιρείται ο παρακρατηθείς φόρος του και εφόσον ο παρακρατηθείς φόρος είναι μικρότερος του αναλογούντος το υπόλοιπο είναι ο χρεωστικός κύριος φόρος του προς καταβολή.

Αν ο παρακρατηθείς φόρος είναι μεγαλύτερος τότε το υπόλοιπο είναι ο πιστωτικός κύριος φόρος του προς επιστροφή.

Στην περίπτωση των συζύγων οι κύριοι φόροι τους συμψηφίζονται και εξάγεται ο τελικός φόρος των συζύγων αφού ληφθούν υπόψη και οι πιθανοί συμπληρωματικοί φόροι και τέλη χαρτοσήμων.

2.1.2 Η βάση προσδιορισμού του φόρου εισοδήματος (Άρθρα 15,16,17,18,19)

Το εισόδημα πάνω στο οποίο υπολογίζεται ο φόρος δεν είναι πάντα αυτό που δηλώνει ο φορολογούμενος. Αυτό όμως συγκρίνεται με τις ετήσιες τεκμαρτές ή πραγματικές δαπάνες του φορολογούμενου και αν η διαφορά τους είναι μεγαλύτερη από το 20% του δηλωμένου εισοδήματος, τότε οι δαπάνες αυτές λαμβάνονται ως φορολογική βάση πάνω στην οποία θα υπολογιστεί ο φόρος.

Οι δαπάνες που λαμβάνονται υπ' όψιν για τη σύγκρισή τους με δηλούμενο εισόδημα του φορολογούμενου είναι :

1. Το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για κατοικία
2. Η δαπάνη για επιβατικά Ι.Χ. αυτοκίνητα
3. αναψυχής
4. Η δαπάνη για αεροσκάφη και ελικόπτερα
5. Η δαπάνη για δεξαμενές κολύμβησης (πισίνες)

Παράδειγμα: Φορολογούμενος δηλώνει Συνολικό Καθαρό Εισόδημα 40.000 ευρώ, ενώ η συνολική τεκμαρτή του δαπάνη είναι 47.000 ευρώ, από την αγορά ενός Ι.Χ. αυτοκινήτου και από τη χρήση δεξαμενής κολύμβησης. Τότε δεν θα ληφθεί στην διαδικασία φορολόγησης η τεκμαρτή δαπάνη των 47.000 ευρώ γιατί η διαφορά $47.000 - 40.000 = 7.000$ ευρώ είναι μικρότερη από το 20% του δηλωμένου εισοδήματος των 40.000 ευρώ ($40.000 \times 20\% = 8.000$).

2.1.3 Εισόδημα από ακίνητα (Άρθρα 20,21,22,23)

Περιπτώσεις εισοδημάτων

Στην πηγή εισοδήματος από ακίνητα λογίζονται τα εισοδήματα που προέρχονται:

- Από εκμίσθωση, επίταξη οικοδομής ή οικοδομών από τον ιδιοκτήτη, νομέα, επικαρπωτή ή δικαιούχο επικαρπίας του ή χρήσης οίκησης. Προκειμένου για εκμίσθωση οικοδομής μαζί με έπιπλα ή μηχανήματα συνυπολογίζεται στο εισόδημα και το τυχόν μίσθωμα των επίπλων και μηχανημάτων.
- Από ιδιόχρηση ή δωρεάν παραχώρηση, μιας ή περισσότερων οικοδομών. (Το τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση καταργήθηκε από το οικ. έτος 2004).
- Από υπεκμίσθωση οικοδομής ή οικοδομών (αυτό που αποκτάται από τον μισθωτή). Για οικοδομές που έχουν ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου, ως εισόδημα νοείται το προερχόμενο εκ του δικαιώματος του κυρίου του εδάφους.
- Από εκμίσθωση ή επίταξη μιας ή περισσότερων γαιών που αποκτιέται από τον ιδιοκτήτη, νομέα, επικαρπωτή ή δικαιούχο επικαρπίας.
- Το αντάλλαγμα που καταβάλλεται για την παραχώρηση χώρου τοποθέτησης φωτεινών ή μη επιγραφών και γενικά κάθε είδους διαφημίσεων.
- Το αντάλλαγμα σε ποσοστό της παραγωγής (π.χ. 50% της παραγωγής ελαιολάδου), το οποίο καταβάλλεται με συμφωνία στον ιδιοκτήτη, νομέα κλπ. για την παραχώρηση εκμετάλλευσης της γης, εφόσον αυτός (ο ιδιοκτήτης κλπ.) δεν συμμετέχει στις δαπάνες καλλιέργειας ή συγκομιδής των γεωργικών προϊόντων. Η εκτίμηση του ανταλλάγματος σε χρηματικό εισόδημα γίνεται σε τιμές αγοράς του προϊόντος.
- Το εισόδημα από εκμίσθωση γηπέδων (π.χ. χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων, αποθηκών, εργοστασίων, εργαστηρίων, θεαμάτων, γυμναστηρίων, καφενείων κλπ.).

Ειδικές ρυθμίσεις για υπολογισμό εισοδήματος προβλέπονται για ανεγέρσεις οικοδομών με δαπάνες του μισθωτή, για μισθώσεις με υποχρέωση μεταγραφής (Α.Κ. Άρθρο 1208) διάρκειας μεγαλύτερης από 9 έτη, για περιπτώσεις μεταβίβασης δικαιώματος επικαρπίας ορισμένου χρόνου κλπ.

Χρόνος απόκτησης εισοδήματος από ακίνητα

Σαν χρόνος απόκτησης εισοδήματος θεωρείται κάθε διαχειριστικό ή κατά περίπτωση γεωργικό, που αποκτήθηκε το εισόδημα και το οποίο προκύπτει με την συγκεκριμένη δήλωση φόρου εισοδήματος κάθε οικονομικού έτους.

Για εισοδήματα ακινήτων που καταβάλλονται αναδρομικά με βάση νόμο ή δικαστική απόφαση, χρόνος κτήσης θεωρείται αυτός στον οποίο ανάγονται τα μισθώματα.

Το τεκμαρτό εισόδημα, από τεκμαρτό μίσθωμα μίας ή περισσότερων εξοχικών κατοικιών, υπολογίζεται σε κάθε μία από αυτές για 3 μήνες το έτος.

Ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα ή γαίες

Σαν ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα ή γαίες λαμβάνεται αυτό που συμφωνήθηκε σαν μίσθωμα μεταξύ μισθωτή και εκμισθωτή. Αποδεικτικό στοιχείο του εισοδήματος είναι το συμφωνητικό μίσθωσης.

Προκειμένου για οικοδομή, η παραχώρηση για κατοίκηση ή χρησιμοποίηση γίνεται δωρεάν, σε κάθε περίπτωση το εισόδημα που καθορίζεται δεν μπορεί να είναι μικρότερο του 3,5%, ούτε ανώτερο του 5% της αξίας του ακινήτου.

Η αξία της οικοδομής που ιδιοκατοικείται σύμφωνα με τις τελευταίες ρυθμίσεις προσδιορίζεται κάθε 3 χρόνια. Το οικονομικό έτος 1992 λαμβάνεται σαν έτος βάση για την πρώτη τριετία.

Προσδιορισμός τεκμαρτού μισθώματος.

Σε περίπτωση που η οικοδομή χρησιμοποιείται ή παραχωρείται δωρεάν από τον ιδιοκτήτη της, το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα από αυτήν προσδιορίζεται ως εξής :

$$\text{Ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα} = \text{Αντικειμενική αξία ακινήτου} \times 3,5\%$$

Η δε αντικειμενική αξία προσδιορίζεται με βάση :

1. Τα τετραγωνικά μέτρα (Τ.Μ) της οικοδομής.
2. Την τιμή ζώνης (Τ.Ζ) ή την τιμή εκκίνησης για τις περιοχές.
3. Τον διορθωτικό συντελεστή (Δ.Σ) που εξαρτάται από την τιμή ζώνης.
4. Τον Συντελεστή παλαιότητας (Σ.Π) που εξαρτάται από την χρονολογία αδειάς της οικοδομής.

2.1.4 Εισόδημα από κινητές αξίες (Άρθρα 24,25,26,27)

Περιπτώσεις εισοδήματος

Εισόδημα από κινητές αξίες είναι αυτό που προκύπτει για κάθε οικονομικό έτος από μερίσματα, τόκους, ιδρυτικούς τίτλους, ομολογίες, κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων και κέρδη ανωνύμων εταιριών.

Τα πιο πάνω αποτελούν το ακαθάριστο εισόδημα από κινητές αξίες και για να βρούμε το καθαρό εισόδημα αφαιρούμε κάθε φόρο, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου που βαρύνει το εισόδημα αυτό.

2.1.5 Εισοδήματα από εμπορικές επιχειρήσεις (Άρθρα 28,29,30,31)

Περιπτώσεις εισοδημάτων

Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που αποκτάται από μία ή περισσότερες ατομικές ή εταιρικές επιχειρήσεις (εμπορικές, βιοτεχνικές και βιομηχανικές) ή από την άσκηση οποιοδήποτε κερδοσκοπικού επαγγέλματος που δεν κατονομάζεται ειδικά στα ελεύθερα επαγγέλματα σύμφωνα με το άρθρο 48 του Ν. 2238/94.

Στις περιπτώσεις της Ο.Ε., Ε.Ε. και Ε.Π.Ε. εισόδημα θεωρείται αυτό που αποκτήθηκε από κάθε εταίρο ή μέλος από την συμμετοχή του σε αυτές στα κέρδη τους και ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής του.

Ακαθάριστο εισόδημα εμπορικών επιχειρήσεων

Σαν ακαθάριστο εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις λαμβάνεται το σύνολο των ακαθαρίστων εσόδων από κάθε είδους εμπορικές συναλλαγές αυτών.

Ο προσδιορισμός των ακαθαρίστων εσόδων των εμπορικών επιχειρήσεων γίνεται ως εξής :

- Οι επιχειρήσεις που τηρούν επαρκή και ακριβή βιβλία Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., τα ακαθάριστα έσοδα εξευρίσκονται με βάση τα δεδομένα των βιβλίων και στοιχείων.
- Οι επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία και στοιχεία Α' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., τα ακαθάριστα έσοδα εξευρίσκονται με την προσθήκη Μικτού Κέρδους

(Μ.Κ.) στο συνολικό κόστος των εμπορευσίμων αγαθών, χωρίς Φ.Π.Α. ή των έτοιμων προϊόντων που έχουν παραχθεί από πρώτες ή βοηθητικές ύλες που αγοράστηκαν μέσα στη χρήση. Το μικό εμπορικό ή βιομηχανικό κέρδος, ανάλογα, βρίσκεται με σύγκριση των τιμών κτήσης και πώλησης των αγαθών που διατέθηκαν από την επιχείρηση. Αν η επιχείρηση δεν διαθέτει τέτοια στοιχεία τότε λαμβάνεται ο συντελεστής μικού κέρδους (Σ.Μ.Κ.) άλλων ομοειδών επιχειρήσεων.

- Για επιχειρήσεις που δεν τηρούν βιβλία και στοιχεία του Κ.Β.Σ. ή αυτά που τηρούνται είναι κατώτερα της προσήκουσας κατηγορίας ή είναι ανεπαρκή ή ανακριβή τα ακαθάριστα έσοδα, υπολογίζονται εξωλογιστικά, με βάση διάφορα στοιχεία που διαθέτει ο Προϊστάμενος Δ.Ο.Υ., όπως το Μικό Κέρδος της επιχείρησης ή ομοειδών επιχειρήσεων, το απασχολούμενο προσωπικό, το ύψος των κεφαλαίων επενδύσεων και κίνησης, τα ποσά των δανείων κ.λ.π.

2.1.6 Εισοδήματα από γεωργικές επιχειρήσεις (Άρθρα 40 - 44)

Περιπτώσεις εισοδήματος

Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που αποκτάται σε κάθε οικονομικό ή γεωργικό έτος από την εκμετάλλευση μίας ή περισσότερων γεωργικών επιχειρήσεων κάθε είδους όπως αγροτικών, κτηνοτροφικών, πτηνοτροφικών, μελισσοκομικών, σπηροτροφικών, δασικών, αλιευτικών κλπ.

Οι γεωργικές επιχειρήσεις είναι δυνατόν να λάβουν εταιρική μορφή σαν ομόρρυθμες, ετερόρρυθμες, περιορισμένης ευθύνης, κοινοπραξίας, συνεταιρισμοί.

Εισόδημα από συμμετοχή σε γεωργική επιχείρηση που λαμβάνει εταιρική μορφή ή κοινοπρακτική, λαμβάνεται το αναλογούν ποσοστό κερδών από την συμμετοχή του.

Ο υπολογισμός εισοδήματος τέτοιων μορφών γεωργικών επιχειρήσεων ακολουθεί την ίδια διαδικασία και υπάγεται στην ίδια ρύθμιση όπως και το εισόδημα από Εμπορικές Επιχειρήσεις (άρθρο 28 του ν.2238/94).

Ακαθάριστο εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις

Για τον προσδιορισμό ακαθάριστου εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις λαμβάνεται το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων από κάθε γεωργική συναλλαγή και εκμετάλλευση και εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 28,29,30,31,38 και 39 του ν.2238/94 (όπως και στις εμπορικές επιχειρήσεις).

Αν το ακαθάριστο εισόδημα δεν μπορεί να προσδιοριστεί λογιστικώς τότε προσδιορίζεται τεκμαρτώσ με πολλαπλασιασμό των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης με ειδικούς κατά κλάδο εκμεταλλεύσεων, συντελεστές καθαρού εισοδήματος.

Σαν ακαθάριστο εισόδημα λαμβάνεται η αξία των παραγομένων προϊόντων τα οποία αποτιμώνται σε ευρώ, με βάση την μέση τιμή χονδρικής πώλησης τους στον χρόνο και τον τόπο της παραγωγής τους.

2.1.7 Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (Άρθρα 45,46,47)

Περιπτώσεις εισοδήματος

Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες είναι αυτό που προκύπτει κάθε οικονομικό έτος από μισθούς, ημερομίσθια, επιχορηγήσεις, επιδόματα, συντάξεις και γενικά από κάθε παροχή που χορηγείται περιοδικά είτε σε χρήμα είτε σε είδος.

Καθαρό εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες

Είναι αυτό που προκύπτει μετά την αφαίρεση των κρατήσεων για ασφαλιστικά ταμεία και κάθε φόρου, τέλους ή δικαιώματος υπέρ του δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου που βαρύνει το εισόδημα.

2.1.8 Εισοδήματα από ελεύθερα επαγγέλματα και κάθε εισόδημα που δεν περιλαμβάνεται στις άλλες πηγές εισοδήματος (Άρθρα 48,49,50,51)

Στη πηγή αυτή εισοδήματος δεν περιλαμβάνονται μόνο τα εισοδήματα των κατονομαζόμενων ελεύθερων επαγγελματιών αλλά και ειδικώς προσδιοριζόμενα εισοδήματα, καθώς και κάθε άλλο εισόδημα που δεν εντάσσεται στις άλλες πηγές εισοδημάτων.

Τι περιλαμβάνεται στη πηγή εισοδήματος από ελεύθερα επαγγέλματα

Τα κύρια χαρακτηριστικά του ελεύθερου επαγγέλματος είναι :

- Η μη εξαρτημένη μορφή επαγγέλματος, δεν υφίσταται δηλαδή σχέση εργοδότη – εργαζόμενου.
- Η ελεύθερη έναρξη και η λήξη της παρεχόμενης εργασίας του.
- Η παρεχόμενη υπηρεσία εξειδικευμένων γνώσεων και ικανοτήτων.

Τα κύρια χαρακτηριστικά του ελεύθερου επαγγέλματος που ανεφέρθησαν πιο πάνω δεν αρκούν όμως για τον χαρακτηρισμό προσώπου σαν ελεύθερος επαγγελματίας. Τα ελεύθερα επαγγέλματα κατονομάζονται στο άρθρο 48 του ν.2238/94.

Συγκεκριμένα, εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων είναι οι αμοιβές από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος του ιατρού, οδοντίατρου, κτηνίατρου, φυσιοθεραπευτή, βιολόγου, ψυχολόγου, μαίας, δικηγόρου, δικολάβου, συμβολαιογράφου, άμισθου υποθηκοφύλακα, δικαστικού επιμελητή, αρχιτέκτονα, μηχανικού, τοπογράφου, χημικού, γεωπόνου, γεωλόγου, δασολόγου, ωκεανογράφου, σχεδιαστή, δημοσιογράφου, συγγραφέα, διερμηνέα, ξεναγού, μεταφραστή, καθηγητή ή δασκάλου, καλλιτέχνη γλύπτη ή ζωγράφου ή σκιτσογράφου ή χαράκτη, ηθοποιού, εκτελεστή μουσικών έργων ή μουσουργού, καλλιτεχνών των κέντρων διασκέδασης, χορευτή, χορογράφου, σκηνοθέτη, σκηνογράφου, ενδυματολόγου, διακοσμητή, οικονομολόγου, αναλυτή, προγραμματιστή, ερευνητή ή συμβούλου επιχειρήσεων, λογιστή ή φοροτεχνικού, αναλογιστή, κοινωνιολόγου, κοινωνικού λειτουργού και εμπειρογνώμονα, κ.α.

Ακαθάριστο εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα

Ως ακαθάριστο εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων λαμβάνεται το σύνολο των αμοιβών, που εισπράττονται από την άσκηση του ελεύθερου επαγγέλματος, όπως αυτό προκύπτει από τα επαρκή και ακριβή βιβλία και στοιχεία που τηρεί ο φορολογούμενος.

Από το ακαθάριστο εισόδημα εκπίπτουν οι επαγγελματικές δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 31 του ν.2238, μόνο εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους με νόμιμο φορολογικό στοιχείο και έχουν αναγραφεί στα βιβλία του υπόχρεου.

Καθαρό εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα

Το ποσό που απομένει μετά τις εκπτώσεις των επαγγελματικών δαπανών αποτελεί το καθαρό εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρων επαγγελματιών.

Τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος των ελευθέρων Επαγγελματιών :

Αν ο υπόχρεος δεν τηρεί τα βιβλία και στοιχεία που ορίζονται από τον ΚΒΣ ή αυτά που τηρεί είναι ανεπαρκή ή ανακριβή, το ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα προσδιορίζονται τεκμαρτώς.

Για τον τεκμαρτό προσδιορισμό των ακαθάριστων αμοιβών λαμβάνονται υπόψη ο χρόνος και ο τρόπος άσκησης του επαγγέλματος, ο τόπος που ασκείται αυτό, η ειδικότητα, ο επιστημονικός τίτλος, ο κύκλος των εργασιών, το ύψος της αμοιβής που εισπράττεται κατά περίπτωση, το προσωπικό το οποίο απασχολείται, τα μέσα που διαθέτονται, η πελατεία, το ύψος των επαγγελματικών δαπανών και γενικά κάθε άλλο στοιχείο που προσδιορίζει την επαγγελματική δραστηριότητα και απόδοση του φορολογούμενου.

Για τον τεκμαρτό προσδιορισμό των καθαρών αμοιβών οι ακαθάριστες αμοιβές πολλαπλασιάζονται με ειδικούς συντελεστές καθαρών αμοιβών ανάλογα με τη κατηγορία του επαγγέλματος.

2.1.9 Οι παρακρατήσεις φόρων από τις πηγές εισοδήματος φυσικών προσώπων- αποδόσεις (Άρθρα 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60)

Ο Ν. 2238/94 προβλέπει παρακρατήσεις φόρου σε ορισμένες πηγές εισοδήματος. Οι πλέον σημαντικοί λόγοι είναι ότι μέσω της παρακράτησής τους στην πηγή εισοδήματος :

- Εξασφαλίζεται η καταβολή τους
- Εισπράττονται σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα από την δημιουργία του εισοδήματος στο οποίο επιβάλλονται
- Ενισχύουν την ταμειωτική λειτουργία του φόρου
- Διαφοροποιούν την φορολογητέα ύλη και ενισχύουν την επιλεγόμενη φορολογική πολιτική

Οι παρακρατήσεις φόρου δημιουργούν πολλές φορές και σε μεγάλο μέρος των φορολογουμένων, αισθήματα αδικίας, ιδιαίτερα στην πηγή εισοδήματος από Μ.Υ., επειδή η παρακράτηση φόρου μετατρέπεται στην πράξη σε άτοκη παραχώρηση δανείου προς το κράτος (περιπτώσεις πιστωτικού φόρου εισοδήματος). Δηλαδή επιστρέφονται οι παρακρατηθέντες φόροι στον φορολογούμενο μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα.

2.1.10 Οι φορολογικές δηλώσεις εισοδήματος φυσικών προσώπων (Άρθρα 61,62,63)

Ποιοι υποχρεούνται να υποβάλλουν φορολογική δήλωση εισοδήματος

Κάθε φυσικό πρόσωπο, για το οποίο συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 2 του νόμου 2238/94 υποχρεούται να υποβάλλει φορολογική δήλωση. Το φορολογητέο αυτό ποσό πρέπει να είναι πάνω από 3.000 ευρώ. Για πρόσωπα που αποκτούν εισόδημα αποκλειστικά από Μ.Υ. το όριο είναι πάνω από 6.000 ευρώ.

Φυσικά πρόσωπα που είναι κατά κύριο επάγγελμα γεωργοί και έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα, υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση εφόσον το ετήσιο εισόδημά τους είναι πάνω από 3.000 ευρώ. Αν δεν είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση ανεξάρτητα από το ύψος του καθαρού γεωργικού εισοδήματός τους.

Επίσης υποχρεούνται στην υποβολή φορολογικής δήλωσης, έστω και αν δεν έχουν συνολικό εισόδημα κάτω από 3.000 ευρώ, φορολογούμενοι που εισόδημά τους περιλαμβάνεται και ζημιά από εμπορική επιχείρηση ή γεωργική εκμετάλλευση την οποία δικαιούνται (άρθρο 4 παρ. 1 ν. 2238/94) να συμψηφίσουν με εισοδήματα του ίδιου και των επομένων ετών. Αν ο υπόχρεος δεν υποβάλλει δήλωση μέχρι το τέλος του οικείου έτους χάνει το δικαίωμα συμψηφισμού των ζημιών του οικείου έτους και των προηγούμενων.

Ποιος από τους συζύγους υποβάλλει τη δήλωση εισοδήματος

Για τους παντρεμένους υπόχρεος στην υποβολή φορολογικής δήλωσης εισοδήματος είναι ο σύζυγος και για τα εισοδήματα της συζύγου του.

Οι σύζυγοι έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους την οποία υπογράφουν και οι δύο, εκτός των πιο κάτω περιπτώσεων :

- Λόγω διακοπής της έγγαμης συμβίωσης κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης. Το βάρος της απόδειξης για την διακοπή φέρει ο σύζυγος.
- Όταν ο ένας από τους συζύγους είναι σε κατάσταση πτώχευσης.
- Όταν ο ένας από τους δύο συζύγους έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.

Για την υποβολή δήλωσης των εισοδημάτων των ανήλικων παιδιών υπόχρεος είναι ο πατέρας των ανήλικων παιδιών εκτός αν δεν υπάρχει πατέρας ή έχει την γονική μέριμνα η μητέρα των ανήλικων παιδιών.

- Επίσης ο κηδεμόνας ή ο προσωρινός διαχειριστής ή ο μεσεγγυούχος για περιπτώσεις σχολάζουσας κληρονομιάς ή επιδικίας ή μεσεγγύησης αντίστοιχα.
- Ο επίτροπος ή ο κηδεμόνας ή ο δικαστικός συμπαράστατης, στις περιπτώσεις αντίστοιχα, ανήλικων ή αυτών που έχουν υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.
- Τέλος σε περίπτωση θανάτου του φορολογούμενου, υποβάλλουν δήλωση οι κληρονόμοι του για το σύνολο του εισοδήματός του που απέκτησε μέχρι την ημέρα του θανάτου του.

Η φορολογική δήλωση αποτελεί δεσμευτικό τίτλο για τον φορολογούμενο. Μπορεί όμως για λόγους «συγγνωστής πλάνης» να την ανακαλέσει εν όλο ή εν μέρει, φέροντας και το βάρος της απόδειξης των πραγματικών περιστατικών που την συνιστούν. Η ανάκληση γίνεται με υποβολή δήλωσης μέσα στο οικείο οικονομικό έτος. Σε περίπτωση απόρριψης της ανάκλησης μπορεί να προσφύγει μέσα σε προθεσμία 20 ημερών ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου.

Η συζήτηση προσδιορίζεται κατά προτίμηση μέσα σε 3 μήνες το αργότερο. Επίσης ο φορολογούμενος μπορεί να υποβάλλει την φορολογική του δήλωση με επιφύλαξη. Αυτή πρέπει να είναι ρητή και δικαιολογημένη. Ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ., μέσα σε 3 μήνες πρέπει είτε να δεχθεί την επιφύλαξη και να διαγράψει το ποσό της φορολογητέας ύλης που έγινε η επιφύλαξη είτε να την απορρίψει και να γνωστοποιήσει αυτό στον φορολογούμενο. Στην περίπτωση αυτή, αν δεν επέλθει διοικητική επίλυση της διαφοράς, ο φορολογούμενος μπορεί να προσφύγει στο διοικητικό πρωτοδικείο. Οι διατάξεις του νόμου που αναφέρονται τόσο στην ανάκληση

της φορολογικής δήλωσης, όσο και στην δήλωση με επιφύλαξη, ισχύουν και όταν η δήλωση του υπόχρεου έχει υποβληθεί μέσω του διαδικτύου.

Η ανακλητική ή με επιφύλαξη δήλωση όμως γίνεται χειρόγραφα.

Προθεσμία υποβολής της φορολογικής δήλωσης

Η δήλωση υποβάλλεται σε δύο αντίτυπα, αυτοπροσώπως από τον υπόχρεο ή από εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του. Επίσης μπορεί να ταχυδρομηθεί με απόδειξη ή να υποβληθεί ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου, στον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. μέχρι της 1^{ης} Μαρτίου του οικείου οικονομικού έτους.

Κατ' εξαίρεση η δήλωση υποβάλλεται :

1. Μέχρι την 1^η Απριλίου όταν μεταξύ των εισοδημάτων του φορολογούμενου περιλαμβάνεται και γεωργικό εισόδημα ή εκμίσθωση ή δωρεάν παραχώρηση γεωργικής γης.
2. Μέχρι τις 16 Απριλίου όταν μεταξύ των εισοδημάτων του φορολογούμενου περιλαμβάνονται και κέρδη από ατομικές εμπορικές γενικά επιχειρήσεις ή από την ατομική άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. και εφόσον η διαχειριστική τους περίοδος λήγει μέσα στον Νοέμβριο ή Δεκέμβριο.
3. Μέχρι τις 2 Μαΐου όταν μεταξύ των εισοδημάτων του φορολογούμενου περιλαμβάνεται και :
  - Εισόδημα που προέκυψε στο εξωτερικό.
  - Εισόδημα που προέκυψε στην Ελλάδα, αλλά ο φορολογούμενος δεν διαμένει σε αυτήν.
  - Εισόδημα από αμοιβές ως αξιωματικού ή κατώτερου πληρώματος εμπορικών πλοίων.
  - Εισόδημα από συμμετοχή σε εταιρία ή κοινοπραξία ή κοινωνία που δεν τηρούν βιβλία ή τηρούν βιβλία Α' ή Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. ή και Γ' κατηγορίας.
  - Εισοδήματα από Μισθωτές Υπηρεσίες.
  - Εισόδημα που καταβάλλεται από Α.Ε. στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της, για τις υπηρεσίες που παρέχουν με βάση ειδική σύμβαση εργασίας ή εντολής.

- Όταν η διαχειριστική περίοδος είναι υπερδωδεκάμηνη υποβάλλονται δύο δηλώσεις, μία για την δωδεκάμηνη περίοδο και μία για την μικρότερη περίοδο μέσα στην προθεσμία που ορίζεται για την δωδεκάμηνη περίοδο.

Η υποβολή της φορολογικής δήλωσης πραγματοποιείται ανάλογα με το τελευταίο ψηφίο του Α.Φ.Μ. του φορολογούμενου με αρχή το ψηφίο 1, τις προθεσμίες που αναφέρθηκαν πιο πάνω και ολοκληρώνεται μέσα σε 11 εργάσιμες ημέρες, εκτός των περιπτώσεων εισοδημάτων από Μ.Υ., εισοδημάτων από το εξωτερικό εισοδημάτων αξιωματικών και πληρωμάτων εμπορικών πλοίων, καθώς και εισοδημάτων φορολογούμενου που διαμένει στο εξωτερικό, που ολοκληρώνεται σε 22 εργάσιμες ημέρες.

Οι δηλώσεις που υποβάλλονται με ηλεκτρονικά μέσα διαδικτύου, μπορούν να υποβάλλονται μέχρι την έναρξη του ωραρίου λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών της επόμενης ημέρας από την λήξη της προθεσμίας τους.

Σε περίπτωση υποβολής φορολογικής δήλωσης θανόντος, από τους ή τον υπόχρεο, η προθεσμία παρατείνεται για περίοδο 2 μηνών μετά την λήξη της προθεσμίας για την αποποίηση της κληρονομιάς (περίπτωση στ της παραγρ. 1 του άρθρου 62).

Στην παράγραφο 2 του άρθρου 62 του ν. 2238 γίνεται ειδική αναφορά για αναχώρηση φορολογούμενου για εγκατάσταση στο εξωτερικό καθώς και για απόκτηση εισοδήματος αλλοδαπού στην Ελλάδα.

2.2 ΙΣΧΥΟΥΣΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 3091/2002 ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ(ΦΕΚ 330 τ.Α./24.12.2002)

Άρθρο 1 - Φορολογική κλίμακα – Μειώσεις φόρου

1. Το εισόδημα που απομένει μετά την αφαίρεση των δαπανών από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου υποβάλλεται σε φόρο με βάση την ακόλουθη κατά περίπτωση κλίμακα:

(α) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ – ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

Κλίμακιο Εισοδήματος	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλιμακίου (€)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (€)	Φόρου (€)
10.000	0	0	10.000	0
3.400	15	510	13.400	510
10.000	30	3.000	23.400	3.510
Υπερβάλλον	40			

(β) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

Κλίμακιο Εισοδήματος	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλιμακίου (€)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (€)	Φόρου (€)
8.400	0	0	8.400	0
5.000	15	750	13.400	750
10.000	30	3.000	23.400	3.750
Υπερβάλλον	40			

Όταν στο εισόδημα του μισθωτού ή συνταξιούχου περιλαμβάνεται και εισόδημα από άλλη πηγή, το επιπλέον αφορολόγητο ποσό των χιλίων εξακοσίων (1.600) ευρώ του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (α), σε σχέση με το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (β), περιορίζεται στο ποσό του μισθού ή της σύνταξης που δηλώνεται, εφόσον το ποσό του μισθού ή της σύνταξης είναι μικρότερο από το επιπλέον αυτό αφορολόγητο ποσό.

Το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου των κλιμάκων (α) και (β) της παραγράφου 1 αυξάνεται κατά χίλια (1.000) ευρώ εάν ο φορολογούμενος έχει ένα τέκνο που τον βαρύνει, κατά δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ εάν έχει δύο τέκνα που τον βαρύνουν, κατά δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ εάν έχει τρία τέκνα που τον βαρύνουν και κατά χίλια (1.000) ευρώ για καθένα τέκνο πάνω από τα τρία.

Το ποσό με το οποίο προσαυξάνεται το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου, μειώνει το ποσό του δεύτερου κλιμακίου και εάν αυτό δεν επαρκεί, το ποσό του τρίτου κλιμακίου.

Εάν ο ένας σύζυγος δεν έχει εισόδημα ή αυτό που έχει είναι μικρότερο από το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας, το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα ή η διαφορά που προκύπτει και μέχρι το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα προστίθεται στο αφορολόγητο ποσό του άλλου συζύγου.

Το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση την κλίμακα της προηγούμενης παραγράφου μειώνεται ως εξής:

α) Κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του συνολικού ετήσιου ποσού των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του φορολογουμένου και των λοιπών προσώπων που τον βαρύνουν. Το ποσό της μείωσης δεν μπορεί να υπερβεί τα έξι χιλιάδες (6.000) ευρώ.

Στις δαπάνες περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης προσώπων τα οποία συνοικούν με τον φορολογούμενο και παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση με βάση τη γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε νομό, ή είναι τυφλοί που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται στην οικεία νομαρχία, στην περίπτωση κατά την οποία έχουν αποκτήσει ετήσιο εισόδημα πάνω από δύο χιλιάδες πεντακόσια (2.500) ευρώ, κατά το ποσό που τα έξοδα αυτά υπερβαίνουν το πραγματικό φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο ετήσιο καθαρό εισόδημα των προσώπων αυτών.

β) Κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για μισθώματα που καταβάλλονται ετησίως για κύρια κατοικία του φορολογούμενου και της οικογενείας του (δεν δικαιούνται την έκπτωση αυτή όσοι παίρνουν στεγαστικό επίδομα), καθώς και το ποσό της δαπάνης για παράδοση κατ' οίκον ιδιαίτερων μαθημάτων ή για φροντιστήρια οποιασδήποτε αναγνωρισμένης εκπαιδευτικής βαθμίδας ή ξένων

γλωσσών, το οποίο καταβάλλει ετησίως ο φορολογούμενος για κάθε τέκνο που τον βαρύνει ή για τον ίδιο.

γ) Κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του ποσού των δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο για:

γα) Στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας που χορηγούνται στον φορολογούμενο με υποθήκη ή προσημείωση από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από αυτόν και η υποθήκη ή προσημείωση έχει εγγραφεί σε ακίνητο του ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων που τους βαρύνουν.

γβ) Στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας που χορηγούνται από ασφαλιστικές επιχειρήσεις στους υπαλλήλους τους, εφόσον οφείλονται από αυτούς και η υποθήκη ή προσημείωση έχει εγγραφεί σε ακίνητό τους ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων που τους βαρύνουν.

γγ) Προκαταβολές που χορηγούνται από τα Ταμεία Αλληλοβοηθείας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, κατά τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.δ. 398/1974 (ΦΕΚ 116 Α'), για απόκτηση πρώτης κατοικίας από τους βοηθηματούχους αυτών.

γδ) Δάνεια που χορηγούνται στον φορολογούμενο από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από αυτόν, για αναστήλωση, επισκευή, συντήρηση ή εξωραϊσμό διατηρητέων κτισμάτων, καθώς και κτισμάτων που βρίσκονται σε περιοχές χαρακτηριζόμενες ως παραδοσιακά τμήματα πόλεων ή ως παραδοσιακοί οικισμοί.

Το ποσοστό της μείωσης της περίπτωσης αυτής υπολογίζεται στους τόκους που αντιστοιχούν στο τμήμα του δανείου ως διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ.

δ) Κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του συνολικού ετήσιου ποσού των οικογενειακών δαπανών, στις οποίες υποβάλλεται ο φορολογούμενος, η σύζυγός του και τα τέκνα που τους βαρύνουν, για αγορά αγαθών και υπηρεσιών γενικώς, εφόσον ο φορολογούμενος ή η σύζυγός του ή και οι δύο δηλώνουν εισόδημα από μισθούς ή συντάξεις. Το ποσό της μείωσης δεν μπορεί να υπερβεί τα εβδομήντα πέντε (75) ευρώ και για τους δύο συζύγους.

ε) Για το φορολογούμενο που αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, εφόσον αυτός προσφέρει υπηρεσίες ή κατοικεί για εννέα (9) τουλάχιστον μήνες μέσα στο έτος που απέκτησε το εισόδημα αυτό στους νομούς Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Λέσβου, Χίου, Σάμου και Δωδεκανήσου, καθώς και σε περιοχή των νομών

Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλας, Κιλκίς, Σερρών και Δράμας, η οποία περιλαμβάνεται σε ζώνη βάθους είκοσι (20) χιλιομέτρων από τη μεθοριακή γραμμή, κατά τριάντα (30) ευρώ για κάθε τέκνο που τον βαρύνει.

Για τη σύζυγο η οποία έχει εισόδημα στο οποίο προκύπτει φόρος, οι μειώσεις των περιπτώσεων α' και γ' της προηγούμενης παραγράφου που αφορούν την ίδια και των περιπτώσεων α' και ε' της προηγούμενης παραγράφου που αφορούν τα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, τα χωρίς γάμο τέκνα της, τους γονείς της και τους ανήλικους ορφανούς από πατέρα και μητέρα συγγενείς της μέχρι το δεύτερο βαθμό, αφαιρούνται από το δικό της φόρο που προκύπτει με βάση την κλίμακα.

2. § 5 άρθρο 9. Αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, εκτός από το απαλλασσόμενο εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά, το ακαθάριστο ποσό αυτού υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή ενάμιση τοις εκατό (1,5%). Το ποσό του συμπληρωματικού φόρου αυτής της παραγράφου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως και 4, κατά περίπτωση».

3. § 6 άρθρο 9. Αν ο φόρος που εξευρίσκεται με αυτό τον τρόπο είναι ανώτερος από το φόρο που προκύπτει με βάση τις παραγράφους 1 έως και 4, το επιπλέον ποσό φόρου επιστρέφεται ύστερα από την υποβολή της σχετικής ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος στον προϊστάμενο της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας».

4. § 7 άρθρο 9. Για την εξεύρεση του φόρου που αναλογεί επιμεριστικά στα άλλα εισοδήματα του υπόχρεου επιμερίζεται ο φόρος που προκύπτει στο συνολικό εισοδήμα του, με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 5 ανάλογα με τα ποσά των αμοιβών του, ως αξιωματικού των εμπορικών πλοίων ή ως υπτάμενου προσωπικού της πολιτικής αεροπορίας και των εισοδημάτων του από τις κατηγορίες Α' έως Ζ'».

5. § 11 άρθρο 9. Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα δεν δικαιούνται τις μειώσεις που ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3. Από τη διάταξη αυτή εξαιρούνται οι κάτοικοι των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) του συνολικού εισοδήματός τους».

6. Στο άρθρο 9 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος προστίθεται παράγραφος 12 ως εξής:

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την αναγνώριση της συνδρομής των προϋποθέσεων για τη μείωση του φόρου που ορίζεται από το άρθρο αυτό. Επίσης, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας καθορίζονται τα δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται για την απόδειξη του ποσοστού αναπηρίας. Με τις αποφάσεις των προηγούμενων εδαφίων ορίζεται επίσης και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του άρθρου αυτού».

7. Όπου στις κείμενες διατάξεις γίνεται αναφορά στην κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος εφαρμόζεται κατά περίπτωση η κλίμακα (α) ή (β) της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του Κώδικα αυτού, όπως τέθηκαν με την παράγραφο 1 του άρθρου 1 του νόμου αυτού.

Άρθρο 2 - Μεταφορά ζημίας, απαλλαγές από το φόρο, έκπτωση δαπανών

1. Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αντικαθίσταται ως εξής:

«Ειδικά, το αρνητικό στοιχείο (ζημία) του εισοδήματος από εμπορικές και γεωργικές επιχειρήσεις, που προκύπτει από βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.) που τηρούνται επαρκώς και ακριβώς, αν δεν καλύπτεται με συμψηφισμό θετικού στοιχείου εισοδήματος άλλης πηγής, είτε γιατί δεν υπάρχει τέτοιο στοιχείο εισοδήματος είτε γιατί αυτό που υπάρχει είναι ανεπαρκές, μεταφέρεται για να συμψηφισθεί ολόκληρο στην πρώτη περίπτωση ή κατά το υπόλοιπο αυτού στη δεύτερη, διαδοχικώς στα πέντε (5) επόμενα οικονομικά έτη κατά το υπόλοιπο που απομένει κάθε φορά, με την προϋπόθεση ότι κατά τα έτη αυτά τα βιβλία του υπόχρεου τηρούνται επαρκώς και ακριβώς.

Τα παραπάνω εφαρμόζονται αναλόγως και για το αρνητικό στοιχείο (ζημία) του εισοδήματος από εμπορικές επιχειρήσεις που προκύπτει από επαρκή και ακριβή βιβλία δεύτερης κατηγορίας του Κ.Β.Σ., το οποίο μεταφέρεται για να συμψηφισθεί διαδοχικώς στα τρία (3) επόμενα οικονομικά έτη».

2. Η περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αντικαθίσταται ως εξής:

«β) Το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά».

3. Η περίπτωση α' της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Οι τόκοι οποιασδήποτε μορφής κατάθεσης σε τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα ή το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, εφόσον η κατάθεση δεν είναι σε ευρώ και ο δικαιούχος είναι μόνιμος κάτοικος εξωτερικού».

4. Η περίπτωση β' της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αντικαθίσταται ως εξής:

«β) Οι τόκοι εκούσιων καταθέσεων όψεως ή ταμιευτηρίου στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, εφόσον οι καταθέσεις αυτές δεν είναι σε ευρώ και ο δικαιούχος είναι μόνιμος κάτοικος εξωτερικού».

5. Η περίπτωση ια' της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αντικαθίσταται ως εξής:

«ια) Οι τόκοι των ομολογιακών δανείων που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων σε ευρώ ή συνάλλαγμα στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 8 του άρθρου 12».

6. Οι περιπτώσεις γ', δ', στ', ζ', ιβ' και ιδ' της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος καταργούνται και οι περιπτώσεις ε', η', θ', ι', ια', ιγ', και ιε', αναριθμούνται σε γ', δ', ε', στ', ζ', η' και θ', αντίστοιχα.

7. Το ποσό των δύο χιλιάδων τριακοσίων πενήντα (2.350) ευρώ που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αυξάνεται σε δύο χιλιάδες πεντακόσια (2.500) ευρώ.

8. Η περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αντικαθίσταται ως εξής:

«α) το τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά ή από την παραχώρηση της χρήσης ακινήτου χωρίς αντάλλαγμα σε πρόσωπα που είναι συγγενείς με αυτόν μέχρι το δεύτερο βαθμό εξ αίματος».

9. Η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Το ποσό της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλει ο φορολογούμενος για ασφάλιστρα ασφαλίσεων ζωής ή θανάτου, ασφαλίσεων προσωπικών ατυχημάτων και για ασφαλιστήρια ασθένειας, για την ασφάλιση του ίδιου, του άλλου συζύγου και των τέκνων που τους βαρύνουν κατά τις διατάξεις του παρόντος. Το ποσό που αφαιρείται δεν μπορεί να υπερβεί ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του αφορολόγητου ποσού του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (α) της παραγράφου 1 του άρθρου 9 που ισχύει για μισθωτό χωρίς τέκνα. Το ποσό της δαπάνης υπολογίζεται αθροιστικά και για τους δύο

συζύγους, εκπίπτει μόνο εφόσον έχει περιληφθεί στην αρχική δήλωση και μερίζεται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος του καθενός που φορολογείται με τις γενικές διατάξεις, όπως αυτό δηλώθηκε με την αρχική δήλωση».

10. Το πρώτο και δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αντικαθίστανται ως εξής:

«δ) Τα ποσά που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο λόγω δωρεάς στο Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τους ιερούς Ναούς, τις Ιερές Μονές του Αγίου Όρους, το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, τα Πατριαρχεία Αλεξανδρείας και Ιεροσολύμων, την Ιερά Μονή Σινά, τα ημεδαπά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, τα Κρατικά και Δημοτικά Νοσηλευτικά Ιδρύματα και τα νοσοκομεία που είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων».

11. Στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Τα ποσά των δωρεών και χορηγιών αφαιρούνται, εφόσον υπερβαίνουν συνολικά τα εκατό (100) ευρώ».

12. Στην περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος προστίθεται προτελευταίο εδάφιο ως εξής:

«Οι διατάξεις αυτής της περίπτωσης ισχύουν για τόκους από συμβάσεις δανείων που συνάπτονται, καθώς και προκαταβολές που χορηγούνται μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2002».

13. Η παράγραφος 3 του άρθρου 8 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Για τη σύζυγο η οποία έχει εισόδημα, οι δαπάνες των περιπτώσεων β', δ' και ε' της παραγράφου 1 και της παραγράφου 2 που αφορούν την ίδια, καθώς και της παραγράφου 2 που αφορούν τα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, τα χωρίς γάμο τέκνα της, τους γονείς της και τους ανήλικους ορφανούς από πατέρα και μητέρα συγγενείς της μέχρι το δεύτερο βαθμό, αφαιρούνται από το δικό της εισόδημα».

14. Η παράγραφος 5 του άρθρου 8 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Όταν ο ένας από τους συζύγους δεν έχει εισόδημα φορολογούμενο ή αυτό που έχει είναι κατώτερο από το ποσό της δαπάνης της παραγράφου 2, που αφορά αυτόν προσωπικά και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, ολόκληρο το ποσό της δαπάνης ή η

διαφορά προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου. Όταν το σύνολο των δαπανών του ενός συζύγου είναι ανώτερο από το φορολογούμενο εισόδημά του, τότε η διαφορά που προκύπτει και μέχρι το ποσό της δαπάνης της παραγράφου 2 προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου».

15. το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 8 του άρθρου 8 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την αναγνώριση της συνδρομής των προϋποθέσεων για την αφαίρεση των ποσών των δαπανών που ορίζονται από το άρθρο αυτό».

16. Οι περιπτώσεις γ', στ' και ζ' της παραγράφου 1, το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 και η παράγραφος 6 του άρθρου 8 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, η παράγραφος 17 του άρθρου 7 του ν. 2364/1995 (ΦΕΚ 252 Α') και η περίπτωση β' της παραγράφου 8 του άρθρου 1 του ν. 2523/1997 (ΦΕΚ 179 Α') καταργούνται.

Άρθρο 9 - Άλλες ρυθμίσεις και μεταβατικές διατάξεις

Οι συντελεστές παρακράτησης που ορίζονται από τις διατάξεις των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος μειώνονται από τριάντα τοις εκατό (30%) και είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) σε είκοσι τοις εκατό (20%).

2.3 ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2006

1. Κλίμακα υπολογισμού φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων οικονομικού έτους 2006

(Α) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

Κλίμακιο Εισοδήματος	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλιμακίου (€)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (€)	Φόρου (€)
11.000	0	0	11.000	0
2.000	15	300	13.000	300
10.000	30	3.000	23.000	3.300
Υπερβάλλον	40			

(Β) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

Κλίμακιο Εισοδήματος	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλιμακίου (€)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (€)	Φόρου (€)
9.500	0	0	9.500	0
3.500	15	525	13.000	525
10.000	30	3.000	23.000	3.525
Υπερβάλλον	40			

2. Η έκπτωση φόρου για τα εισοδήματα μισθωτών και συνταξιούχων κατά την παρακράτηση έχει περιοριστεί στο 15%.

3. Τα παιδιά θεωρούνται προστατευόμενα μέλη για επιπλέον 2 χρόνια, ακόμα και αν δεν σπουδάζουν, εφόσον είναι εγγεγραμμένα στα μητρώα ανέργων του Ο.Α.Ε.Δ.

4. Ιατρικές δαπάνες (επισκέψεις, ακτινολογικές και μικροβιολογικές εξετάσεις, οδοντοθεραπεία και οδοντοπροσθετική, νοσήλια και γυαλιά οράσεως) εκπίπτουν σε ποσοστό 20% δαπάνης από το φόρο.

5. Σε ποσοστό 20% εκπίπτει από το φόρο και η δαπάνη για ενοίκια κύριας κατοικίας και παιδιών που σπουδάζουν. Η έκπτωση δεν ξεπερνάει τα 150 ευρώ φόρου

αν αφορά την κύρια κατοικία της οικογένειας και τα 220 ευρώ φόρου αν αφορά την κατοικία των παιδιών – φοιτητών.

6. Μειώνεται 50% το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα κατοικιών (κύριων και δευτερευόντων) που αποκτήθηκαν από χαριστική αιτία (δωρεά, γονική παροχή και κληρονομιά) ή επαχθή αιτία από συνταξιούχο πριν από τη συνταξιοδότησή του.

7. Απαλλαγή από τεκμήριο απόκτησης επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένων, παρέχεται σε πρόσωπα με κινητική αναπηρία άνω του 67%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΤΥΠΩΝ

3.1 ΕΝΤΥΠΟ Ε1

Συμπλήρωση πίνακα 1 – Στοιχεία φορολογούμενου

Στον πίνακα αυτό συμπληρώνονται τα στοιχεία του υπόχρεου, δηλαδή αυτού που καταβάλλει τη φορολογική δήλωση καθώς και της συζύγου (ονομ/νυμο, αρ.ταυτότητας, διεύθυνση, τηλέφωνο, κ.τ.λ.).

Συμπλήρωση πίνακα 2 – Πληροφοριακά στοιχεία

Στον πίνακα αυτό είναι συγκεντρωμένες κάποιες πληροφορίες απαραίτητες για το σωστό υπολογισμό του φόρου εισοδήματος. Συμπληρώνεται μόνο σε καταφατική περίπτωση. Σε αρνητική περίπτωση δε συμπληρώνεται τίποτα.

Συμπλήρωση πίνακα 3 – Αφαίρεση ποσού λόγω αναπηρίας κ.τ.λ. και μείωση φόρου

Στον πίνακα αυτό δίνουμε τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την αύξηση του αφορολόγητου ποσού του πρώτου κλιμακίου εισοδήματος της κλίμακας ανάλογα με τον αριθμό των τέκνων που βαρύνουν τον φορολογούμενο, καθώς και για την έκπτωση ποσού 1900 ευρώ, το οποίο παρέχεται ως εφάπαξ δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά, σε αναπήρους, τυφλούς κ.τ.λ.

Συμπλήρωση πίνακα 4 – Φορολογούμενα εισοδήματα

Στον πίνακα αυτό γράφονται τα φορολογούμενα εισοδήματα ανάλογα με την πηγή προέλευσής τους, καθώς και τα εισοδήματα αλλοδαπής προέλευσης.

4Α - Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες

Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες είναι αυτό που προκύπτει από μισθούς, ημερομίσθια, επιχορηγήσεις, επιδόματα, κ.τ.λ. και γενικά από κάθε παροχή που

καταβάλλεται περιοδικά ως αντάλλαγμα εξαρτημένης εργασίας, καθώς και το εισόδημα που προκύπτει από συντάξεις, μερίσματα ή βοηθήματα και κάθε άλλου είδους παροχές που καταβάλλουν οι ασφαλιστικοί φορείς στους συνταξιούχους τους.

Καθαρό εισόδημα από Μ.Υ. είναι αυτό που απομένει μετά την αφαίρεση των εισφορών στα ασφαλιστικά ταμεία, που βαρύνουν πραγματικά τον μισθωτό ή συνταξιούχο.

4B - Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις

Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που προέρχεται από την εκμετάλλευση γεωργικής επιχείρησης κάθε μορφής και είδους, όπως αγροτικών, κτηνοτροφικών, πτηνοτροφικών, μελισσοκομικών, δασικών, αλιευτικών, κ.τ.λ.

4Γ- Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις

Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που προκύπτει από ατομικές ή εταιρικές εμπορικές, βιοτεχνικές, βιομηχανικές επιχειρήσεις ή από την άσκηση οποιουδήποτε κερδοσκοπικού επαγγέλματος, που δε θεωρείται από το νόμο ελευθέριο επάγγελμα σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 48 του ν.2238/1994.

Ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις θεωρείται και η επιχειρηματική αμοιβή του ομόρρυθμου εταίρου και του κοινωνού, φυσικού προσώπου, που προβλέπεται από τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν.2238/1994

Το υπερτίμημα από την πώληση Ι.Χ. αυτοκινήτου το οποίο αποτελεί πάγιο περιουσιακό στοιχείο ατομικής εμπορικής ή γεωργικής επιχείρησης)

4Δ - Εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα

Για τη συμπλήρωση και αυτού του πίνακα συμπληρώνεται προηγουμένα το έντυπο Ε3, από το οποίο μεταφέρονται, κατά περίπτωση, στους αντίστοιχους κωδικούς του πίνακα 4Δ της δήλωσης τα σχετικά ποσά, σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες.

Σημειώνεται ότι και ο πίνακας για τα εισοδήματα από ελευθέρια επαγγέλματα έχει τέτοια διάταξη, ώστε να γράφεται χωριστά το καθαρό εισόδημα και χωριστά οι ζημιές.

4Ε - Εισόδημα από ακίνητα

Εισόδημα από ακίνητα είναι αυτό που προέρχεται: α) από εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή επίταξη ή από ιδιοχρησιμοποίηση ή από παραχώρηση σε τρίτους

δωρεάν της χρήσης μιας ή περισσότερων οικοδομών β) από εκμίσθωση ή δωρεάν παραχώρηση σε τρίτους μιας ή περισσότερων γαιών (δασών, βοσκοτόπων κτλ.).

Το εισόδημα αυτό αποκτάται από κάθε πρόσωπο στο οποίο έχει νόμιμα μεταβιβαστεί, είτε με δικαστική απόφαση είτε με οριστικό συμβόλαιο ή λόγω χρησικτησίας, το εμπράγματο δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή νομής ή επικαρπίας ή οίκησης, καθώς και από πρόσωπο στο οποίο έχει μεταβιβαστεί, με οριστικό συμβόλαιο, το δικαίωμα ενάσκησης επικαρπίας, κατά περίπτωση.

Πριν συμπληρώσετε τις ενδείξεις αυτού του πίνακα πρέπει να συμπληρώσετε την αναλυτική κατάσταση μισθωμάτων από ακίνητα (Ε2). Αν έχετε ιδιοκατοίκηση κύριας ή δευτερεύουσας κατοικίας (εξοχικής ή μη εξοχικής), το έντυπο Ε2 δε θα συμπληρώνεται ούτε και ο πίνακας αυτός. Θα συμπληρώνονται μόνο οι ενδείξεις του πίνακα 5 (υποπίνακας 1α) σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται παρακάτω για τη συμπλήρωση του πίνακα αυτού.

Από το έντυπο Ε2 θα μεταφέρετε στους αντίστοιχους κωδικούς αυτού του πίνακα, τα συνολικά ποσά, κατά περίπτωση, εκτός από το εισόδημα από δωρεάν παραχώρηση της χρήσης κατοικίας από γονείς σε παιδιά και αντίστροφα.

Σας παραθέτουμε το ακόλουθο παράδειγμα:

Έστω ότι δηλώθηκε από το φορολογούμενο στο έντυπο Ε2:

Χαρακτηρισμός περιοχής	στρέμματα	Ενοίκιο κατά στρέμματα	Σύνολο
Πεδινό μη αρδευόμενο	5	20,00	100,00
Ημιορεινό μη αρδευόμενο	2	8,00	16,00
Ορεινό μη αρδευόμενο	3	17,00	51,00

και σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που θα εκδοθεί (αντικειμενικός προσδιορισμός εκμίσθωσης γεωργική γης), τα ποσά διαμορφώνονται όπως παρακάτω:

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Πεδινό αρδευόμενο	μη	5	30,00	150,00
Ημιορεινό αρδευόμενο	μη	2	24,00	48,00
Ορεινό αρδευόμενο	μη	3	16,00	48,00

Το ποσό που θα γραφτεί στον κωδικό 909 του πίνακα 4Ε της δήλωσης θα είναι το άθροισμα που προέρχεται από τις κατά περίπτωση μεγαλύτερες τιμές δηλαδή 249 ευρώ (150 + 48 + 51).

Σημείωση

Στο έντυπο Ε1Α "Απλουστευμένη Δήλωση Εισοδηματικής Κατάστασης" ο πίνακας 5 "Περιουσιακή Κατάσταση" θα συμπληρώνεται από όσους έχουν σχετική υποχρέωση ως εξής:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ. Η συμπλήρωση των ενδείξεων που ακολουθούν αφορούν την ιδιοκατοικούμενη κύρια κατοικία και την πρώτη δευτερεύουσα κατοικία, είτε αυτή είναι εξοχική είτε όχι και ανεξάρτητα από την επιφάνεια των κατοικιών αυτών.

Ένδειξη κύρια κατοικία

Γράψτε τη διεύθυνση της κατοικίας αυτής. Για τη συμπλήρωση των κωδικών 211-212 και 213-214 του πίνακα αυτού ισχύουν οι οδηγίες που δίνονται παρακάτω για τους ίδιους κωδικούς στον πίνακα 5 του εντύπου Ε1.

Ένδειξη πρώτη δευτερεύουσα κατοικία (μη εξοχική)

Η ένδειξη αυτή αναφέρεται στη μοναδική δευτερεύουσα κατοικία, η οποία δεν είναι εξοχική ή στην πρώτη, από τυχόν περισσότερες, δευτερεύουσες μη εξοχικές κατοικίες. Όλα τα στοιχεία της ένδειξης αυτής συμπληρώνονται κατά τον ίδιο τρόπο και με τις ίδιες προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω για την κύρια κατοικία.

Ένδειξη πρώτη δευτερεύουσα κατοικία (εξοχική)

Η ένδειξη αυτή αναφέρεται στη μοναδική δευτερεύουσα κατοικία, η οποία είναι εξοχική ή στην πρώτη, από τυχόν περισσότερες, δευτερεύουσες εξοχικές κατοικίες και συμπληρώνεται όπως και οι παραπάνω ενδείξεις.

Για τις λοιπές δευτερεύουσες κατοικίες (μη εξοχικές ή εξοχικές), εκτός από τις παραπάνω, θα επισυνάψετε χειρόγραφο κατάσταση με όμοια γραμμογράφηση.

4ΣΤ – Εισόδημα από ακίνητες αξίες

Στον πίνακα αυτόν θα αναγραφούν τα εισοδήματα από κινητές αξίες ημεδαπής προέλευσης που φορολογούνται με τις γενικές διατάξεις και όχι αυτά που φορολογήθηκαν αυτοτελώς με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης ή εκείνα που καταβλήθηκαν στους δικαιούχους ελεύθερα φόρου, όπως π.χ., τόκοι καταθέσεων, μερίσματα ημεδαπών ανωνύμων εταιριών κτλ.

4Ζ – Εισόδημα αλλοδαπής προέλευσης

Στον πίνακα αυτό αναγράφονται τα εισοδήματα που προέρχονται από την αλλοδαπή από μισθούς, συντάξεις κτλ. που αποκτήσατε στο εξωτερικό και τα συνολικά καθαρά κέρδη από ατομική γεωργική επιχείρηση στην αλλοδαπή, είτε από συμμετοχή σας σε αλλοδαπές γεωργικές εταιρίες παντός τύπου.

Συμπλήρωση πίνακα 5 – Προσδιορισμός ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης

Στον πίνακα αυτό περιλαμβάνονται τα στοιχεία προσδιορισμού του εισοδήματος με βάση τα τεκμήρια δαπανών από την απόκτηση περιουσιακών στοιχείων, καθώς και από τις τεκμαρτές ετήσιες δαπάνες διαβίωσης του φορολογουμένου, της συζύγου του και των προσώπων που προστατεύονται από αυτούς.

Μονοκατοικία είναι το κτίσμα που αποτελεί λειτουργικά μία μόνο κατοικία με τους βοηθητικούς χώρους (αποθήκες, θέσεις στάθμευσης κτλ.), η οποία μπορεί να είναι σε ένα όροφο ή σε περισσότερους ορόφους (μεζονέτα) και δεν εφάπτεται με άλλο κτίσμα είτε οριζόντια είτε κάθετα. Μονοκατοικίες θεωρούνται επίσης και κτίσματα σε επαφή με άλλα, που ανήκουν όμως σε διαφορετικές κάθετες ιδιοκτησίες και πληρούν κατά τα λοιπά τις παραπάνω προϋποθέσεις. Οι περιπτώσεις που ακολουθούν δε χαρακτηρίζονται μονοκατοικίες: α) Διώροφος οικοδομή με ισόγειο κατάστημα και 1^ο

όροφο κατοικία. β) Ισόγειο διαμέρισμα που βρίσκεται σε επαφή με άλλο ισόγειο. γ) Ισόγεια επαγγελματική στέγη που βρίσκεται σε επαφή με άλλη μονοκατοικία.

Ένδειξη πρώτη δευτερεύουσα κατοικία (μη εξοχική). Η ένδειξη αυτή αναφέρεται στη μοναδική δευτερεύουσα κατοικία, η οποία δεν είναι εξοχική ή στην πρώτη, από τυχόν περισσότερες, δευτερεύουσες μη εξοχικές κατοικίες.

Ένδειξη πρώτη δευτερεύουσα κατοικία (εξοχική). Η ένδειξη αυτή αναφέρεται στη μοναδική δευτερεύουσα κατοικία η οποία είναι εξοχική ή στην πρώτη, από τυχόν περισσότερες, δευτερεύουσες εξοχικές κατοικίες.

Σημειώνεται ότι, για τον υπολογισμό του τεκμαρτού μισθώματος μιας ή περισσότερων εξοχικών κατοικιών λαμβάνονται υπόψη 3 μήνες το έτος.

Συμπλήρωση πίνακα 6 – Πρόσθετα πληροφοριακά στοιχεία – Ποσά που μειώνουν την ετήσια δαπάνη

Στον πίνακα αυτό θα γράψετε τα πρόσθετα πληροφοριακά στοιχεία καθώς και τα ποσά που μειώνουν τη διαφορά μεταξύ του συνολικού εισοδήματος και της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης.

Συμπλήρωση πίνακα 7 – Ποσά δαπανών που αφαιρούνται από το συνολικό εισόδημα ή από το φόρο

Στον πίνακα αυτό θα γράψετε τις δαπάνες στις οποίες αποδειγμένα έχετε υποβληθεί μέσα στο 2005, αφού συνυποβάλλετε, κατά περίπτωση, τα σχετικά δικαιολογητικά στοιχεία για να αφαιρεθούν ακέραια ή κατά ένα μέρος, τα αντίστοιχα ποσά τους από το συνολικό καθαρό εισόδημά σας ή από το φόρο που θα προκύψει στο συνολικό σας εισόδημα.

Δεν περιλαμβάνονται στις οικογενειακές δαπάνες :

α) Δαπάνες για ασφάλιστρα κατά του κινδύνου πυρκαγιάς ή άλλων κινδύνων των οικοδομών του φορολογουμένου, για έξοδα επισκευής και συντήρησης των οικοδομών αυτών, καθώς και για αμοιβή δικηγόρου για δίκες σε διαφορές απόδοσης μισθίου ή καθορισμού μισθώματος.

β) Δαπάνες για αγορά αυτοκινήτων, δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων, πλοίων αναψυχής ή λοιπών σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας με εξαίρεση αυτών που αποτελούν αρδευτικό εξοπλισμό γεωργικής εκμετάλλευσης ή πάγιο εξοπλισμό

επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα που ασκούν επιχείρηση ή ελεύθεριο επάγγελμα με τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 18 του Κ.Φ.Ε. καθώς και εκείνα που αποτελούν το άμεσο αντικείμενο της ασκούμενης εμπορικής δραστηριότητας. Ως κινητά πράγματα μεγάλης αξίας νοούνται εκείνα που η αξία τους υπερβαίνει το ποσό των 5000 ευρώ. Αν η αξία κάθε πράγματος είναι μικρότερη από αυτό το ποσό, τα αγορασθέντα όμως πράγματα αποτελούν κατά τις συναλλακτικές αντιλήψεις, ενιαίο σύνολο, τότε για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη η αξία όλων αυτών των πραγμάτων, εφόσον υπερβαίνει το ποσό των 5000 ευρώ.

γ) Δαπάνες που πρέπει να αναγραφούν στους άλλους κωδικούς του πίνακα 7 της δήλωσης.

δ) Δαπάνες για αγορά τροφίμων και ποτών, εφόσον αυτά δεν καταναλώνονται ή δεν σερβίρονται στα καταστήματα πώλησης αυτών, καθώς και για αγορά καυσίμων (π.χ. βενζίνη, πετρέλαιο, υγραέριο κτλ.).

ε) Δαπάνες για ύδρευση (π.χ. λογαριασμοί ΕΥΔΑΠ), αποχέτευση, συγκοινωνίες (π.χ. εισιτήρια λεωφορείων, τρένων, αεροπλάνων, πλοίων), παροχή ηλεκτρικού ρεύματος (π.χ. λογαριασμοί ΔΕΗ), φωταέριο, τηλέφωνο, ασφάλιστρα για οποιεσδήποτε ασφαλίσεις και τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων.

στ) Δαπάνες για δίδακτρα σε ιδιωτικά σχολεία (Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια).

ζ) Δαπάνες που γίνονται στην αλλοδαπή.

Ποσοστό 15% του συνολικού ποσού των οικογενειακών δαπανών μειώνει το φόρο σας. Το ποσό της μείωσης όμως δεν μπορεί να υπερβεί τα 75 ευρώ και για τους δύο συζύγους.

Προϋπόθεση για την αναγνώριση της δαπάνης αυτής είναι εσείς ή η σύζυγός σας ή και οι δύο να δηλώνετε εισόδημα από μισθούς ή συντάξεις.

Αν μόνο ο ένας σύζυγος δηλώσει εισόδημα από μισθούς ή συντάξεις, ολόκληρο το ποσό της μείωσης θα αφαιρεθεί από το δικό του φόρο. Αν και οι δύο σύζυγοι δηλώσετε εισόδημα από μισθούς ή συντάξεις, το ποσό της μείωσης θα μερισθεί μεταξύ σας και θα μειώσει το φόρο που θα προκύψει στον καθένα (ο υπολογισμός του ποσοστού και ο επιμερισμός στους δύο συζύγους θα γίνει από τη Γ.Γ.Π.Σ. ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος του καθενός που φορολογείται με τις γενικές διατάξεις, όπως δηλώθηκε με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωσή σας). Επίσης, για τη διενέργεια της μείωσης του φόρου με τη δαπάνη αυτή απαιτείται:

α) Το συνολικό ποσό των δαπανών να αναγραφεί στην αρχική εμπρόθεσμη δήλωση εισοδήματος και β) να υπάρχουν τα πρωτότυπα δικαιολογητικά που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως ισχύουν.

Επισημαίνεται ότι τα δικαιολογητικά (αποδείξεις) για αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών δε συνυποβάλλονται με την οικεία δήλωση φορολογίας εισοδήματος, αλλά φυλάσσονται από τον υπόχρεο, για την επίδειξή τους στην αρμόδια φορολογική αρχή, για τρία έτη από το τέλος του οικείου οικονομικού έτους, δηλαδή οι αποδείξεις του έτους 2003 φυλάσσονται μέχρι 31/12/2007.

Συμπλήρωση πίνακα 8 – Προκαταβληθέντες – Παρακρατηθέντες φόροι

Στον πίνακα αυτό γράφετε όλα τα ποσά που προκαταβλήθηκαν ή παρακρατήθηκαν στο εισόδημα από μισθούς, συντάξεις, τόκους, μερίσματα τίτλων κ.τ.λ.

Συμπλήρωση πίνακα 9 – Στοιχεία προσώπων που συνοικούν με τους φορολογούμενους και τους βαρύνουν

Στον πίνακα αυτό γράψτε τα στοιχεία των υπόψη προσώπων, εφόσον το ετήσιο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει τα 1200 ευρώ ή τα 2500 ευρώ αν παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω. Γράψτε επίσης, για τα πρόσωπα του πίνακα 9.2., τη συγγένεια που έχουν μαζί σας ή με τη σύζυγό σας, κατά περίπτωση.

Για τα προστατευόμενα ενήλικα παιδιά που σπουδάζουν, απαιτείται βεβαίωση της οικείας σχολής εσωτερικού ή εξωτερικού.

Συμπλήρωση πίνακα 11

Η επιστροφή του φόρου εισοδήματος γίνεται μέσω Τραπεζικών Λογαριασμών με τους εξής τρόπους:

α) Επιστροφή μέσω λογαριασμού καταθέσεων (ταμειυτηρίου, τρεχούμενο και όψεως) των δικαιούχων και

β) Επιστροφή με καταβολή μετρητών στους δικαιούχους από τις τράπεζες.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

Προκειμένου να προσδιοριστεί ο φόρος που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα κάθε φορολογούμενου, αθροίζονται τα δηλούμενα εισοδήματα και συμψηφίζονται τα θετικά και αρνητικά στοιχεία των επιμέρους εισοδημάτων.

Στη συνέχεια από το εισόδημα αυτό αφαιρούνται τα ποσά των τυχόν μειώσεων και δαπανών (π.χ. ποσά δωρεών) και το υπόλοιπο, που αποτελεί το φορολογητέο εισόδημα του υπόχρεου, υποβάλλεται σε φόρο με βάση την ακόλουθη κατά περίπτωση κλίμακα:

Όταν στο εισόδημα του μισθωτού ή συνταξιούχου περιλαμβάνεται και εισόδημα από άλλη πηγή, το επιπλέον αφορολόγητο ποσό των χιλίων εξακοσίων (1.500) ευρώ του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (α), σε σχέση με το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (β), περιορίζεται στο ποσό του μισθού ή της σύνταξης που δηλώνεται, εφόσον το ποσό του μισθού ή της σύνταξης είναι μικρότερο από το επιπλέον αυτό αφορολόγητο ποσό.

Το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου των κλιμάκων (α) και (β) αυξάνεται κατά χίλια (1.000) ευρώ εάν ο φορολογούμενος έχει ένα τέκνο που τον βαρύνει, κατά δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ εάν έχει δύο τέκνα που τον βαρύνουν, κατά δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ εάν έχει τρία τέκνα που τον βαρύνουν και κατά χίλια (1.000) ευρώ για κάθε ένα τέκνο πάνω από τα τρία. Π.χ. εάν μισθωτός φορολογούμενος έχει δύο τέκνα το αφορολόγητο του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (α) διαμορφώνεται στις 13.000, εάν έχει τρία τέκνα το αφορολόγητο διαμορφώνεται στις 20.000, εάν έχει τέσσερα τέκνα το αφορολόγητο διαμορφώνεται στις 22.000 κ.ο.κ.

Το ποσό με το οποίο προσαυξάνεται το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου, μειώνει το ποσό του δεύτερου κλιμακίου και εάν αυτό δεν επαρκεί, το ποσό του τρίτου κλιμακίου.

Εάν ο ένας σύζυγος δεν έχει εισόδημα ή αυτό που έχει είναι μικρότερο από το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας, το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα ή η διαφορά που προκύπτει και μέχρι το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα, προστίθεται στο αφορολόγητο ποσό του άλλου συζύγου.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ

Αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, το ακαθάριστο ποσό αυτού υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή ενάμιση τοις εκατό (1.5%).

Περαιτέρω επιβάλλεται αυξημένο ποσό συμπληρωματικού φόρου το οποίο ορίζεται σε ποσοστό 3% στο ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, εφόσον η επιφάνεια καθεμιάς από αυτές υπερβαίνει τα 300 τετραγωνικά μέτρα.

Το αυξημένο αυτό ποσοστό συμπληρωματικού φόρου επιβάλλεται στο ακαθάριστο εισόδημα από εκμισθούμενες κατοικίες.

Το ποσό αυτό του συμπληρωματικού φόρου, δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογουμένου.

ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΥ

Το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση την κλίμακα (α) ή (β) κατά περίπτωση μειώνεται κατά ποσοστό δέκα πέντε τοις εκατό (20%) και μέχρι του ποσού που προβλέπεται αντίστοιχα για:

- α) έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης
- β) δαπάνη καταβαλλόμενου μισθώματος καθώς και του ποσού της δαπάνης διδάκτρων για φροντιστήρια εκπαιδευτικών μαθημάτων ή ξένων γλωσσών
- γ) τόκοι στεγαστικού δανείου που συνάφθηκε από 1/1/03
- δ) Το ποσό της διατροφής που καταβάλλεται από τον ένα σύζυγο στον άλλο το οποίο επιδικάστηκε ή συμφωνήθηκε με συμβολαιογραφική πράξη
- ε) Για το φορολογούμενο που αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (μισθούς και συντάξεις), εφόσον αυτός προσφέρει υπηρεσίες ή κατοικεί για εννέα (9) τουλάχιστον μήνες μέσα στο έτος που απέκτησε το εισόδημα αυτό στους νομούς της Βορείου Ελλάδος.

3.2 ΕΝΤΥΠΟ Ε2

Αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα ακινήτων

Στην πρώτη σελίδα, επάνω δεξιά, αναγράφουμε τα στοιχεία του εισοδηματία. Στην συνέχεια συμπληρώνουμε τον πίνακα στον οποίο αναφέρουμε τυχόν ακίνητα που έχουμε στην κατοχή μας και για τα οποία λαμβάνουμε μίσθωμα. Κάποια από τα στοιχεία που αναφέρουμε για τα ακίνητα είναι η τοποθεσία, ο σκοπός για τον οποίο χρησιμοποιούνται και τα τετραγωνικά τους. Στη συνέχεια αναφέρουμε τα στοιχεία του ενοικιαστή όπως ονοματεπώνυμο, Α.Φ.Μ. κτλ. και τέλος κάποια στοιχεία που αφορούν στη διάρκεια και το ύψος του μισθώματος.

Στην πίσω σελίδα και στον πίνακα Ι αναφέρουμε τα ακίνητα που δεν ανήκουν εξ' ολοκλήρου στον εισοδηματία αλλά και τα στοιχεία του συνιδιοκτήτη. Τέλος στον πίνακα ΙΙ αναφέρουμε τα ακίνητα που έφυγαν από την κατοχή του εισοδηματία μέσα στο έτος.

3.3 ΕΝΤΥΠΟ Ε3

Μηχανογραφικό δελτίο οικονομικών στοιχείων επιχειρήσεων και επιτηδευματιών

Στον πίνακα Α. συμπληρώνουμε τα στοιχεία του φορολογούμενου.

Στον πίνακα Β. συμπληρώνουμε τα στοιχεία του Κ.Β.Σ. που εκδόθηκαν μέσα στη χρήση όπως, τιμολόγια, αποδείξεις λιανικής πώλησης κτλ.

Στον πίνακα Γ. συμπληρώνουμε λοιπά στοιχεία που αφορούν την επιχείρηση όπως αποθηκευτικούς χώρους, υποκαταστήματα, αριθμό προσωπικού, τύπο τήρησης βιβλίων.

Στον πίνακα Δ. συμπληρώνουμε τα στοιχεία του προσώπου που δηλώνει και είναι υπεύθυνος για τη συμπλήρωση του εντύπου και τη λογιστική παρακολούθηση της επιχείρησης.

Στον πίνακα Ε. δίνουμε στοιχεία για τυχόν ενοίκια που καταβάλει η επιχείρηση καθώς και για επιδοτήσεις που εισέπραξε.

Ο πίνακας ΣΤ. συμπληρώνεται από επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες με βιβλία Α, Β κατηγορίας. Οι υποπίνακές του συμπληρώνονται με στοιχεία που αφορούν την κίνηση της επιχείρησης στην αγορά.

Στον πίνακα Ζ. προσδιορίζουμε τα φορολογητέα κέρδη των επιχειρήσεων με βιβλία Α' ή Β' κατηγορίας και ελεύθερων επαγγελματιών.

Οι πίνακες Η. και Θ. αφορούν και συμπληρώνονται από εταιρίες με βιβλία Γ' κατηγορίας.

Στον πίνακα Ι. προσδιορίζονται τα ακαθάριστα έσοδα και καθαρά κέρδη βάσει του αρθ. 15 ν. 3296/04 για περαίωση χωρίς έλεγχο.

Στον πίνακα ΙΑ. Προσδιορίζεται το καθαρό γεωργικό εισόδημα με βάση τα βιβλία και στοιχεία.

Στον πίνακα ΙΒ. Προσδιορίζεται το καθαρό γεωργικό εισόδημα με βάση το αντικειμενικό σύστημα.

Στον πίνακα ΙΓ. Προσδιορίζονται τα καθαρά κέρδη τεχνικών επιχειρήσεων.

Στον πίνακα ΙΔ. Προσδιορίζονται τα καθαρά κέρδη οικοδομικών επιχειρήσεων.

Στον πίνακα ΙΕ. Αναφέρονται επιπλέον στοιχεία για τον τρόπο απόκτησης και προσδιορισμού των καθαρών κερδών των τεχνικών και οικοδομικών επιχειρήσεων.

Ο πίνακας ΙΣΤ. Συμπληρώνεται σε ειδικές περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5 του αρθ. 33 του 2238/94.

Ο πίνακας ΙΖ. Συμπληρώνεται ΜΟΝΟ από τους εκμεταλλευτές επιβατικών, φορτηγών και λεωφορείων που δεν τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας και προσδιορίζουν τα καθαρά κέρδη.

Ο πίνακας ΙΗ. Συμπληρώνεται σε ειδικές περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 6 του αρθ. 33 του ν. 2238/94.

3.4 ΕΝΤΥΠΟ Ε9

Δήλωση στοιχείων ακινήτων

Στην πρώτη σελίδα και στον πρώτο πίνακα γράφουμε τα στοιχεία του υπόχρεου. Στον δεύτερο πίνακα γράφουμε τα στοιχεία της συζύγου. Στον τρίτο πίνακα γράφουμε τα στοιχεία των προστατευόμενων τέκνων που έχουν οποιοδήποτε εμπράγματο δικαίωμα σε ακίνητο και στον τέταρτο πίνακα γράφουμε τα στοιχεία του νόμιμου εκπροσώπου ή αντικλήτου που συμπληρώνει τη δήλωση.

Στην εσωτερική σελίδα, στον πίνακα 1, γράφουμε τα στοιχεία των οικοπέδων (εντός σχεδίου ή οικισμού) και των κτισμάτων (εντός & εκτός σχεδίου) που έχουμε στην κατοχή μας, όπως νομό, διεύθυνση, τετραγωνικά μέτρα, ποσοστό κατοχής κτλ.

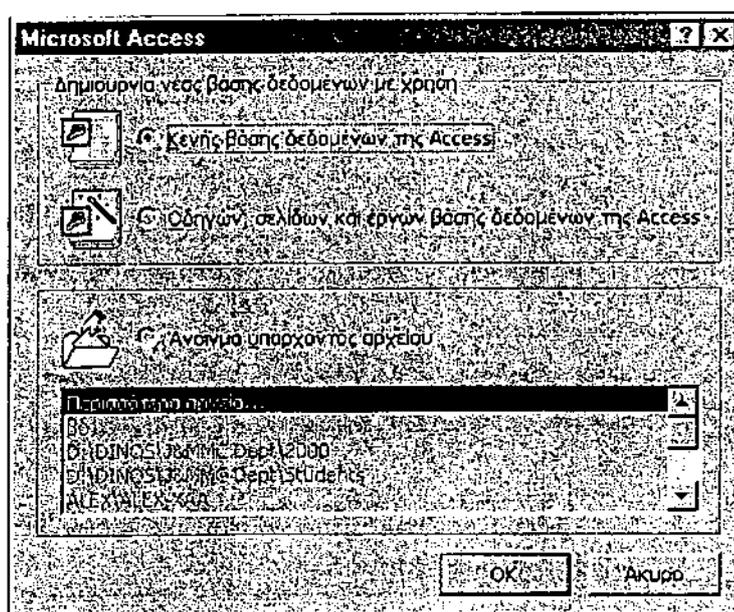
Στον δεύτερο πίνακα γράφουμε τα στοιχεία των αγροτεμαχίων που έχουμε στην κατοχή μας, όπως περιοχή, διεύθυνση, επιφάνεια, αν καλλιεργείται, ποσοστό κατοχής κτλ.

Στην τέταρτη σελίδα δίνονται οδηγίες για τον τρόπο συμπλήρωσης του εντύπου από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.

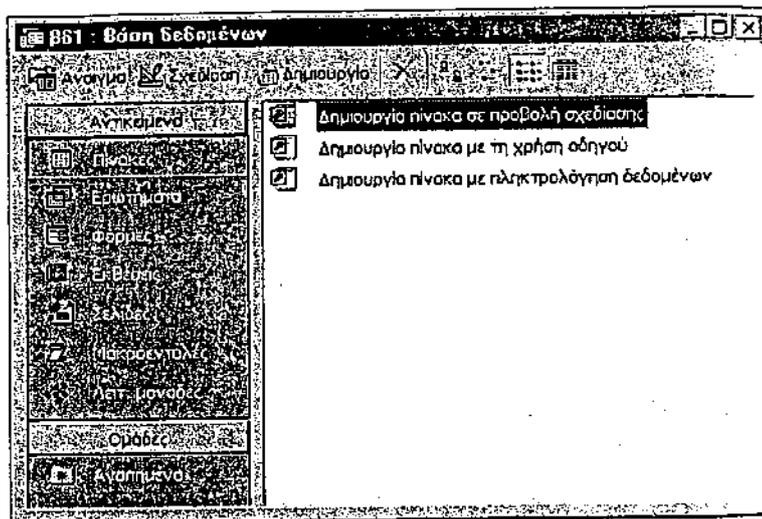
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Για να αναπτύξουμε το πρακτικό κομμάτι της Διαχείρισης της Φορολογικής Νομοθεσίας μέσω της *Microsoft Access*, είναι αναγκαίο να ακολουθήσουμε κάποια βασικά βήματα.

Ξεκινώντας, θα πρέπει να δημιουργήσουμε μία νέα βάση δεδομένων με τη χρήση της κενής βάσης δεδομένων σχ.1, δίνοντάς της όνομα και θέση αποθήκευσης. Στη συνέχεια εμφανίζεται το παράθυρο της νέας βάσης δεδομένων το οποίο περιέχει ομάδες αντικειμένων τα οποία τη συνιστούν. Τα αντικείμενα αυτά είναι: οι πίνακες, οι οποίοι περιέχουν εγγραφές, τα ερωτήματα, τα οποία εντοπίζουν συγκεκριμένες πληροφορίες, οι φόρμες, οι οποίες εμφανίζουν τις εγγραφές των πινάκων μία – μία, οι εκθέσεις, οι οποίες εκτυπώνουν ομάδες εγγραφών και οι μακροεντολές και λειτουργικές μονάδες, οι οποίες αυτοματοποιούν διάφορες εργασίες σχ.2.

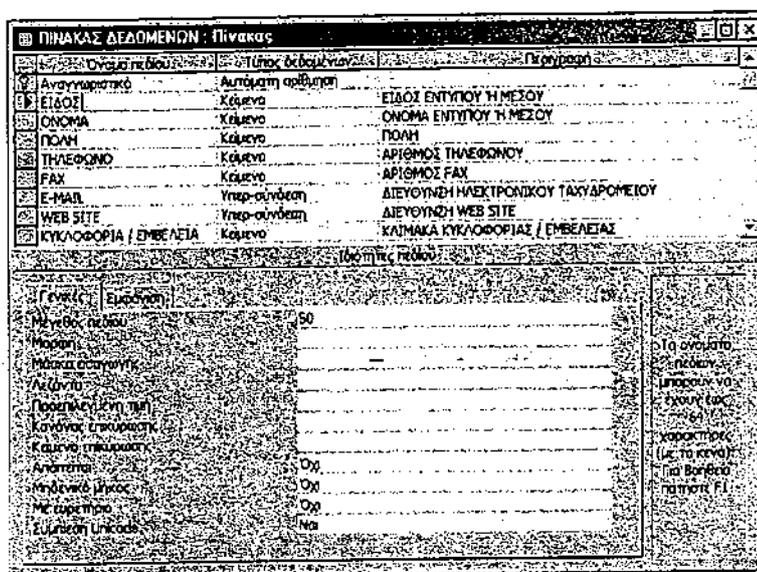
Σχήμα 1.

Σχήμα 2.

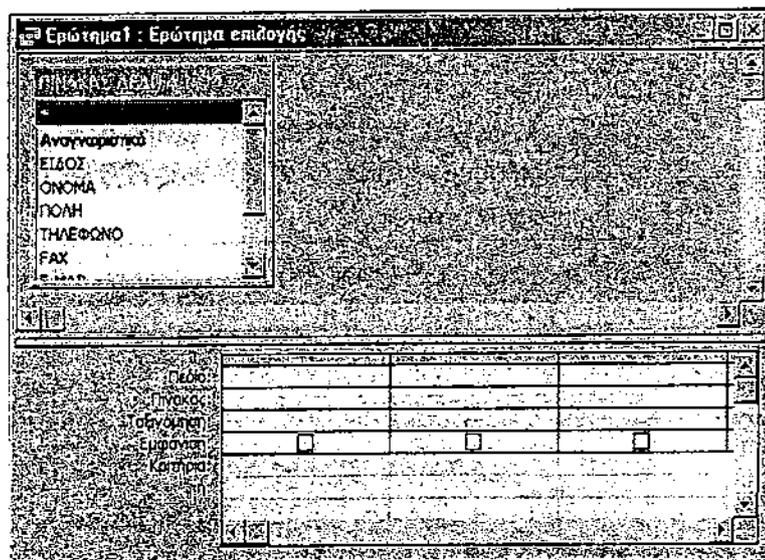
Η συνέχεια απαιτεί τη δημιουργία των παραπάνω αντικειμένων για τη λειτουργία της βάσης δεδομένων.

Ο πίνακας είναι μία ολοκληρωμένη συλλογή δεδομένων τα οποία είναι οργανωμένα σε γραμμές και στήλες. Κάθε γραμμή είναι ένα πλήρες σύνολο πληροφοριών το οποίο ονομάζεται εγγραφή. Κάθε στήλη μιας γραμμής ονομάζεται πεδίο και είναι ένα τμήμα μόνο της πληροφορίας που περιέχεται στην εγγραφή. Η εισαγωγή δεδομένων σε έναν πίνακα μπορεί να γίνει ανά εγγραφή, συμπληρώνοντας ένα – ένα τα πεδία της. Κατά τη δημιουργία του πίνακα εμφανίζεται το παράθυρο σχ.3 στο οποίο ορίζουμε αναλυτικά όλα τα χαρακτηριστικά των πεδίων κάθε εγγραφής.

Σχήμα 3.

Για να μπορούμε να κάνουμε αναζήτηση μιας πληροφορίας με έξυπνο και εύκολο τρόπο πρέπει πρώτα να δημιουργήσουμε τα ερωτήματα. Από το παράθυρο σχ.2 επιλέγουμε την καρτέλα ερωτήματα, προχωράμε στη δημιουργία από την προβολή σχεδίασης και δίνουμε το όνομα του πίνακα στον οποίο επιθυμούμε να βασίσουμε το ερώτημα. Στη συνέχεια εμφανίζεται το παράθυρο σχ.4 στο οποίο καθορίζουμε τα κριτήρια με τα οποία θα επιλεγούν οι εγγραφές που θα εμφανιστούν με την εκτέλεση του ερωτήματος.

Σχήμα 4.

Επόμενο στάδιο είναι η δημιουργία της φόρμας, η οποία θα εμφανίζεται αυτόματα σε ένα νέο παράθυρο με το όνομα του πίνακα ή του ερωτήματος που είχαμε επιλέξει και περιλαμβάνει όλα τα πεδία του αντίστοιχου πίνακα ή ερωτήματος, ενώ οι εγγραφές εμφανίζονται μία – μία σχ.5. για τη δημιουργία της φόρμας, από το παράθυρο σχ.2 επιλέγουμε την αντίστοιχη καρτέλα και μέσα από τον οδηγό φορμών επιλέγουμε τα πεδία που μας ενδιαφέρουν από τη λίστα και τη σειρά με την οποία θέλουμε να εμφανίζονται.

Επόμενο βήμα είναι η δημιουργία εκθέσεων. Η διαδικασία είναι ίδια με πιο πάνω, με τη διαφορά ότι στο σχ.2 επιλέγουμε την καρτέλα εκθέσεις και το παράθυρο το οποίο θα εμφανίζεται με το τέλος της διαδικασίας μπορεί να είναι το σχ.6.

Φτάνουμε στο σημείο, όπου θα πρέπει να δημιουργήσουμε τα βασικότερα και σημαντικότερα **ερωτήματα** (ορίζουμε κωδικό για κάθε Άρθρο με βάση την αριθμοποίησή τους), και έπειτα οδηγούμαστε στη κατασκευή πολλών **φορμών**. Ανάμεσα σε αυτές υπάρχει και μία με τίτλο **μενού** η οποία περιλαμβάνει – συνδέεται με όλες τις υπόλοιπες με τη χρήση **μακροεντολών**.

Προχωράμε και δημιουργούμε τις **εκθέσεις**. Δημιουργήσαμε αρκετές, οι οποίες με τη σειρά τους βασίστηκαν στα **ερωτήματα**. Τις **εκθέσεις** τις κατασκευάσαμε προκειμένου να πάρουμε τα δεδομένα (εγγραφές) που προκύπτουν από τα **ερωτήματα** τυπωμένα σε μια κόλλα χαρτί.

Τέλος, οι **μακροεντολές**. Αυτές μας βοήθησαν προκειμένου να δημιουργήσουμε τη βασική φόρμα **μενού**, αλλά και για να αυτοματοποιήσουμε επαναλαμβανόμενες διαδικασίες. Σχεδιάσαμε έξι, οι οποίες είναι : Νόμος 3091/02, Νόμος 2238/94, Έντυπο E1, Έντυπο E2, Έντυπο E3 και Έντυπο E9.

Την παραπάνω διαδικασία δημιουργίας σχέσεων ακολουθούμε και για τους υπόλοιπους **πίνακες**.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Τέλος, για καλύτερη κατανόηση των ανωτέρω παραθέτουμε τα ακόλουθα παραδείγματα.

α) Έστω ότι ο Α' μισθωτός είναι άγαμος και λαμβάνει τον Ιανουάριο του 2005 ακαθάριστες μηνιαίες αποδοχές 1.100,00 ευρώ και ότι οι κρατήσεις του υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων κτλ. ανέρχονται σε 150,00 ευρώ το μήνα. Ο φόρος που πρέπει να παρακρατηθεί το μήνα Ιανουάριο από τις μηνιαίες καθαρές αποδοχές του μισθωτού από την επιχείρηση θα υπολογισθεί ως κατωτέρω:

Αναγωγή σε ετήσιο καθαρό εισόδημα

Ακαθάριστες μηνιαίες αποδοχές 1.100,00 ευρώ

ΜΕΙΟΝ κρατήσεις ασφαλιστικών ταμείων κτλ. 150,00 ευρώ

Καθαρές μηνιαίες αποδοχές 950,00 ευρώ

Ετήσιο καθαρό εισόδημα: 950,00 x 12 συν δώρο

Χριστουγέννων - Πάσχα, επίδομα αδειας 13.300,00 ευρώ

Ετήσιος φόρος κλίμακας 495,00 ευρώ

Μείωση φόρου λόγω παρακράτησης 495,00 x **12,38** ευρώ

2,5% =

Φόρος που πρέπει να παρακρατηθεί αυτό το 34,47 ευρώ

μήνα $495,00 - 12,38 = 482,62 : 14 =$

β) Έστω ότι ο ανωτέρω μισθωτός είναι έγγαμος με δυο ανήλικα παιδιά:

Ετήσιο καθαρό εισόδημα: 950,00 x 12 συν δώρο

Χριστουγέννων - Πάσχα, επίδομα αδειας 13.300,00 ευρώ

Ετήσιος φόρος κλίμακας 195,00 ευρώ

Μείωση φόρου λόγω παρακράτησης 195,00 x **4,88** ευρώ

2,5 % =

Φόρος που πρέπει να παρακρατηθεί αυτό το 13,58 ευρώ

μήνα $195,00 - 4,88 = 190,12 : 14 =$

Με τον ίδιο τρόπο θα υπολογισθεί ο φόρος που πρέπει να παρακρατηθεί κατά τους επόμενους μήνες.

γ) Έστω ότι και η σύζυγος του ανωτέρω φορολογουμένου είναι μισθωτός με μηνιαίες ακαθάριστες αποδοχές 880,00 ευρώ και ότι οι κρατήσεις της υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων ανέρχονται σε 150,00 ευρώ το μήνα. Ο φόρος που πρέπει να παρακρατείται κάθε μήνα θα υπολογισθεί ως κατωτέρω:

Αναγωγή σε ετήσιο καθαρό εισόδημα	
Ακαθάριστες μηνιαίες αποδοχές	880,00 ευρώ
ΜΕΙΟΝ κρατήσεις ασφαλιστικών ταμείων κτλ.	<u>150,00</u> ευρώ
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές	730,00 ευρώ
Ετήσιο καθαρό εισόδημα: 730,00 x 12 συν	10.220,00 ευρώ
δώρο Χριστουγέννων - Πάσχα, επίδομα αδείας	
Ετήσιος φόρος κλίμακας	<u>33,00</u> ευρώ
Μείωση φόρου λόγω παρακράτησης 33,00 x	0,83 ευρώ
2,5% =	
Φόρος που πρέπει να παρακρατηθεί αυτό το	2,30 ευρώ
μήνα $33,00 - 0,83 = 32,17 : 14 =$	

Σημειώνεται ότι, για την εργαζόμενη σύζυγο δεν αναγνωρίζεται αύξηση του αφορολόγητου ποσού του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (α) λόγω οικογενειακής κατάστασης, καθόσον η αύξηση γίνεται προκειμένου να υπολογιστεί ο φόρος που αναλογεί στο εισόδημα του συζύγου. Αντίθετα, αν η σύζυγος βαρύνεται με παιδιά από προηγούμενο γάμο, τα αυξημένα αφορολόγητα ποσά του πρώτου κλιμακίου, της κλίμακας (α) που αναφέρονται στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν. 2238/1994, λαμβάνοντας υπόψη για τον υπολογισμό του φόρου στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες της συζύγου.

δ) Έστω ότι ο Β' μισθωτός είναι άγαμος και λαμβάνει τον Ιανουάριο του 2005 ακαθάριστες μηνιαίες αποδοχές 1.200,00 ευρώ και ότι οι κρατήσεις του υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων κτλ. ανέρχονται σε 150,00 ευρώ το μήνα. Ο φόρος που πρέπει να παρακρατηθεί αυτό το μήνα από τις μηνιαίες καθαρές αποδοχές του μισθωτού από την επιχείρηση θα υπολογισθεί ως κατωτέρω:

Αναγωγή σε ετήσιο καθαρό εισόδημα	
Ακαθάριστες μηνιαίες αποδοχές	1.200,00 ευρώ.
ΜΕΙΟΝ κρατήσεις ασφαλιστικών ταμείων κ.τ.λ.	<u>150,00</u> ευρώ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Καθαρές μηνιαίες αποδοχές	1.050,00 ευρώ
Ετήσιο καθαρό εισόδημα: 1.050,00 x 12 συν δώρο Χριστουγέννων - Πάσχα, επίδομα αδείας	14.700,00 ευρώ
Ετήσιος φόρος κλίμακας	900,00 ευρώ
Μείωση φόρου λόγω παρακράτησης 900,00 x 2.5% =	22,50 ευρώ
Φόρος που πρέπει να παρακρατηθεί αυτό το μήνα $900,00 - 22,50 = 877,50 : 14 =$	62,68 ευρώ

ε) Έστω ότι οι μηνιαίες καθαρές αποδοχές του ανωτέρω μισθωτού αυξήθηκαν κατά το μήνα Αύγουστο του οικείου έτους και ανήλθαν σε 1.150,00 ευρώ.

Αναγωγή σε ετήσιο καθαρό εισόδημα

Ετήσιο καθαρό εισόδημα $1.050,00 \times 8 =$	8.400,00 ευρώ
(Ιανουάριος έως και Ιούλιος συν δώρο Πάσχα συν επίδομα αδείας) + $1.150,00 \times 6 =$	15.300,00 ευρώ
6.900,00 (Αύγουστος έως και Δεκέμβριος συν δώρο Χριστουγέννων)	
Ετήσιος φόρος κλίμακας	1.080,00 ευρώ
Μείωση φόρου λόγω παρακράτησης 1.080,00 x 2,5% =	27,00 ευρώ
Φόρος που πρέπει να παρακρατηθεί αυτό το μήνα $1.080,00 - 27,00 = 1.053,00 - 501,44$	91,93 ευρώ
(φόρος που ήδη παρακρατήθηκε για τους μήνες Ιανουάριο έως και Ιούλιο συν δώρο Πάσχα συν επίδομα αδείας) = $551,56 : 6$	
(υπόλοιποι μήνες συν δώρο Χριστουγέννων) =	

στ) Έστω ότι στον ανωτέρω μισθωτό καταβλήθηκε κατά το μήνα Σεπτέμβριο του οικείου έτους έκτακτο εφάπαξ ποσό 3.000,00 ευρώ.

Νέο ετήσιο καθαρό εισόδημα :	15.300,00 ευρώ
(με βάση τις μηνιαίες τακτικές αποδοχές) + 3.000,00 ευρώ	
(εφάπαξ ποσό) =	18.300,00 ευρώ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Ετήσιος φόρος κλίμακας	1.980,00 ευρώ
Μείωση φόρου λόγω παρακράτησης	49.50 ευρώ
$1.980,00 \times 2,5\% =$	
Φόρος που πρέπει να παρακρατηθεί αυτό το μήνα	
$1.980,00 - 49.50 = 1.930,50 - 1.053,00$	
(ετήσιος φόρος με βάση τις τακτικές αποδοχές) =	969,43 ευρώ
$877,50 + 91,93$ (μηνιαίος φόρος τακτικών αποδοχών) =	

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Φορολογία εισοδήματος III Γρηγόρης, Σ.Π. Μεντής, Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ, 1994
2. Φορολογία εισοδήματος ΙΑ Ερμηνεία διατάξεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων, τόμος Α΄, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σακκούλας, 2000
3. Φορολογικός οδηγός 2006, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Γενική Διεύθυνση Φορολογίας, Διεύθυνση Φορολογίας Εισοδήματος.
4. Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων, Μελισσαρόπουλος, καθηγητής ΑΤΕΙ Πατρών, Πάτρα 2005
5. Ασκήσεις και τεχνικές αυτοματισμού γραφείου, Αν. Βεγλής, Κων. Μπαρμπαργύρης, Εκδόσεις Τζιόλα, Θεσσαλονίκη 2000
6. Μαθήματα Βάσεων Δεδομένων, τόμος Α΄, Εκδόσεις Α. Τζιόλα Ε.
7. Access '97, Συνοπτικός Οδηγός Βασικών Λειτουργιών, Δρ. Αλκιβιάδης Παναγόπουλος, Επίκουρος καθηγητής τμήματος Τουρισμού ΤΕΙ Πατρών.
8. Word for Windows 6.0, Σε 20 απλά Μαθήματα, Copyright 1993 by SYBEX - Verlag GmbH, Dr. Raymond Wiseman, Μετάφραση: Παν. Δρεπανιώτης, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα.

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις

1. [www. Taxheaven.gr](http://www.Taxheaven.gr)
2. www. Pol.org.gr
3. www. Ypetho.gr
4. www. E-oikonomia.gr
5. www. Logistis.gr
6. www. Logist.gr

